

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΠΑΤΡΑΣ

ΣΧΟΛΗ : ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

ΤΜΗΜΑ: ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ ΜΕ ΘΕΜΑ :

**«Η ΑΝΑΓΚΗ ΤΗΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ
ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑ»**

**ΣΕΡΕΤΗΣ ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ
ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΥ ΝΙΚΟΛΙΤΣΑ**

ΕΠΟΠΤΕΥΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ: ΓΙΑΚΟΥΜΑΤΟΣ ΑΡΙΣΤΕΙΔΗΣ

ΠΑΤΡΑ ΙΟΥΝΙΟΣ 2010

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Για την εκπόνηση της παρούσας εργασίας χρειάστηκε να αφιερωθούν αρκετές ώρες μελέτης, ανάλυσης και συγγραφής. Υπήρξαν αρκετές δυσκολίες και εμπόδια που αφορούσαν κυρίως τον προσωπικό χρόνο που έπρεπε να αφιερωθεί, δεδομένου του επιβαρυσμένου προγράμματος εργασίας και την εύρεση του απαραίτητου υλικού σχετικά με την λογιστική πληροφορία καθώς ο εν λόγω τομέας αποτελεί ένα σχετικά καινούργιο αντικείμενο έρευνας. Ωστόσο, πιστεύουμε ότι όλα αυτά ξεπεράστηκαν αποτελεσματικά και η εργασία εκπλήρωσε το στόχο που είχε τεθεί αρχικά και δεν ήταν άλλος, από την ανάδειξη της ανάγκης της διοίκησης για την λογιστική πληροφορία, η οποία αποτελεί εργαλείο για την λογιστική μεταρρύθμιση και εναρμόνιση, μέσα από τις προοπτικές που ανοίγονται και την κριτική που εκφράζεται διεθνώς.

Από τη θέση αυτή, τέλος, θα θέλαμε να ευχαριστήσουμε τον καθηγητή μας Γιακουμάτο Αριστείδη, για τη βοήθεια και καθοδήγησή του καθ' όλη τη διάρκεια των σπουδών μας.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Στην εργασία θα αναφερθούμε στις διαφορετικές οπτικές γωνίες με τις οποίες μπορεί να οριστεί η λογιστική πληροφορία και με τι ασχολείται (πχ την σύνταξη και κατάρτιση των ετήσιων οικονομικών καταστάσεων των επιχειρήσεων, κ.α.). Γίνεται φανερό πως η λογιστική πληροφορία αποτελεί αποτέλεσμα της λογιστικής διαδικασίας, για αξιολόγηση και λήψη επιχειρηματικών αποφάσεων και θα πρέπει οι καθημερινές λειτουργίες και συναλλαγές της επιχείρησης να καταγράφονται.

Θα δούμε πως η σημαντικότερη πηγή χρηματοοικονομικών πληροφοριών παραμένει ως σήμερα το λογιστικό σύστημα της επιχείρησης στηριζόμενο στις αρχές της λογιστικής ιστορικού κόστους και πως η αξιοποίηση της λογιστικής πληροφορίας αποτελεί καθοριστική προϋπόθεση αποτελεσματικής διοίκησης. Για την εκπλήρωση αυτού του ρόλου της διοικητικής λογιστικής είναι αναγκαία η ανάπτυξη μεθόδων διαδικασίας και σκέψης, που θα καταστήσουν την λογιστική πληροφορία χρήσιμη στα διάφορα επίπεδα αποφάσεων. Θα αναφέρουμε, τα συγκριτικά πλεονεκτήματα που έχουν οι λογιστικές καταστάσεις, ποιες είναι οι πηγές εξαγωγής της λογιστικής πληροφορίας και μια σειρά συγκριτικών δεικτών και μέτρων που βοηθούν στην εκτίμηση της χρηματοοικονομικής κατάστασης, της αποτελεσματικής και κερδοφορίας μιας επιχείρησης.

Θα παρουσιάσουμε την σχέση της λογιστικής πληροφορίας και της χρηματοοικονομικής ανάλυσης, που πρέπει να παράσχει ορθολογικές απαντήσεις σε συγκεκριμένες ερωτήσεις και προβλήματα που αντιμετωπίζει η Διοίκηση. Ακόμη θα αναλύσουμε την συμβολή της λογιστικής πληροφορίας στην Διοίκηση, που είναι αρκετά σημαντική και επισημαίνει τα δυνατά και αδύνατα σημεία της επιχείρησης. Όλα αυτά όμως προϋποθέτουν την ποιότητα της πληροφόρησης που είναι ένας συντελεστής που καθορίζει την κατάσταση κάθε συστήματος πληροφόρησης.

Τέλος θα αναφέρουμε και θα αναλύσουμε το πλέον σύγχρονο προϊόν λογιστικής πληροφόρησης το οποίο είναι σχεδιασμένο σύμφωνα με τις ανάγκες της εκάστοτε διοίκησης και ειδικότερα κάθε στελέχους και δεν είναι άλλο από αυτό που ονομάζεται ως Σύστημα Πληροφοριών Διοίκησης(Management Information System).

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΕΡΙΛΗΨΗ	- 3 -
ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ	- 4 -
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1 ^ο	- 5 -
1.1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ	- 5 -
1.2 ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑ	- 5 -
1.3 ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΕΣ & ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΤΗΣ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ	- 7 -
1.4 ΕΞΑΓΩΓΗ ΤΗΣ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ	- 8 -
1.5 ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ ΤΩΝ ΛΟΓΙΣΤΙΚΩΝ ΚΑΤΑΧΩΡΗΣΕΩΝ	- 9 -
1.6 ΟΙ ΧΡΗΣΤΕΣ ΤΗΣ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ	- 14 -
1.7 ΠΗΓΕΣ ΤΩΝ ΛΟΓΙΣΤΙΚΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ	- 17 -
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2 ^ο	- 19 -
2.1 Η ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΛΗΨΗ ΑΠΟΦΑΣΕΩΝ	- 19 -
2.2 ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ	- 22 -
2.3 ΟΙ ΚΥΡΙΟΤΕΡΕΣ ΛΟΓΙΣΤΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ	- 26 -
2.4 ΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΤΩΝ ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΕΝΩΝ ΛΟΓΙΣΤΙΚΩΝ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ	- 30 -
2.5 ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ-ΜΕΙΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΜΕΣΩ ΛΟΓΙΣΤΙΚΩΝ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ	- 31 -
2.6 ΣΥΝΔΥΑΣΜΟΣ ΜΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ ΜΕ ΤΙΣ ΛΟΓΙΣΤΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ	- 35 -
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3 ^ο	- 37 -
3.1 ΑΝΑΛΥΣΗ ΑΡΙΘΜΟΔΕΙΚΤΩΝ	- 37 -
3.2 ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ	- 40 -
3.3 ΠΟΙΟΤΙΚΑ ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΤΗΣ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ	- 42 -
3.4 MIS-ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ	- 44 -
3.5 ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ	- 45 -
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ	- 48 -
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	- 49 -

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1^ο

1.1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Στις μέρες μας η πληροφορία θεωρείται ιδιαίτερης σημασίας πολιτικό, οικονομικό, κοινωνικό και ατομικό αγαθό και βασικό συστατικό κάθε επιστημονικής, κοινωνικής και πολιτικής μελέτης. Η ανάπτυξη της Πληροφοριακής τεχνολογίας, σε συνδυασμό με την ανάπτυξη της θεωρίας των πληροφοριακών συστημάτων, επέδρασε, επιδρά και θα επιδρά καταλυτικά σε κάθε έκφραση της ανθρώπινης σκέψης και δραστηριότητας. Ξεπερνιούνται τα εθνικά σύνορα, διεθνοποιείται η επικοινωνία, μεταβάλλονται οι παραγωγικές δραστηριότητες, το άτομο βομβαρδίζεται από ποικίλη πληροφόρηση, ανοίγοντας νέες δυνατότητες στο στοχασμό και την έρευνα. Παράλληλα εμφανίζονται νέες ποιότητας κοινωνικά, πολιτικά και ηθικά προβλήματα. Η κοινωνία της Πληροφορίας είναι παρούσα και συνοδεύει το ανθρώπινο είδος στο ταξίδι της εξέλιξής του.

Τα πληροφοριακά συστήματα διοίκησης υπάρχουν για να παρέχουν στους χρήστες τους εκείνες τις πληροφορίες που κρίνονται αναγκαίες από αυτούς για την εκτέλεση των εργασιών τους. Γι' αυτό το λόγο οι χρήστες, συλλογικά, πρέπει να ενδιαφέρονται για τον τρόπο θεώρησης και σχεδιασμού τέτοιων πληροφοριακών συστημάτων. Μέχρι τη δεκαετία του '70, τα πληροφορικά συστήματα διοίκησης ήταν ένα θέμα που παρουσίαζε ενδιαφέρον μόνο για τα άτομα που ήταν εξειδικευμένα στην πληροφορική. Οι χρήστες των πληροφορικών συστημάτων ήταν απλοί χρήστες, δηλαδή η αλληλεπίδρασή τους με αυτά ήταν σε μεγάλο βαθμό παθητική. Σήμερα, ο ρόλος των χρηστών έχει επαναπροσδιοριστεί. Η εξέλιξη της τεχνολογίας των πληροφοριών (information technology) κατέστησε δυνατή τη συμμετοχή τους σε όλες τις φάσεις ανάπτυξης και λειτουργίας των πληροφοριακών συστημάτων διοίκησης.

1.2 ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑ

Η λογιστική πληροφορία μπορεί να οριστεί από δύο διαφορετικές οπτικές γωνίες: η πρώτη είναι αυτή η οποία δίνει έμφαση στην χρησιμοποίηση των πληροφοριών που παρέχει η λογιστική επιστήμη. Η δεύτερη δίνει έμφαση στις δραστηριότητες των ανθρώπων που εξάγουν την λογιστική πληροφορία, δηλ. τους λογιστές και τους οικονομολόγους.

Στην πρώτη περίπτωση η λογιστική έχει οριστεί σαν τον κλάδο που παρέχει χρήσιμες πληροφορίες για την αποτελεσματική λειτουργία και την εκτίμηση της αποδοτικότητας της επιχείρησης. επομένως αποτελεί εργαλείο δουλειάς για την λήψη βέλτιστων επιχειρηματικών αποφάσεων. Με τις πληροφορίες που μας δίνει η λογιστική ελαττώνεται σημαντικά η περίπτωση λήψης αποφάσεων σε συνθήκες αβεβαιότητας.

Γενικά θα μπορούσαμε να ορίσουμε την λογιστική πληροφορία, ως το αποτέλεσμα της συγκέντρωσης των ποσοτικών οικονομικών πληροφοριών όπως π.χ. τα στοιχεία των πωλήσεων, του κόστους αγορών και παραγωγής κ.τ.λ., μετά την ανάλυσή τους και την ταξινόμησή τους. Τα αποτελέσματα αυτά δίνονται στην διοίκηση για την λήψη αποφάσεων. Επομένως οι λογιστικές πληροφορίες βοηθούν στον καλύτερο προγραμματισμό, έλεγχο, στην λήψη αποφάσεων καθώς και στην καλύτερη διαχείριση των κεφαλαίων της επιχείρησης.

Επίσης η λογιστική ασχολείται με την σύνταξη και κατάρτιση των ετήσιων οικονομικών καταστάσεων των επιχειρήσεων, όπως είναι ο Ισολογισμός, τα Αποτελέσματα Χρήσης κ.τ.λ. Οι καταστάσεις αυτές δημοσιεύονται κάθε χρόνο στον Τύπο, λόγω της δημοσιότητας που θα πρέπει να έχουν, με συνέπεια τις λογιστικές πληροφορίες αυτές να μπορούν να τις χρησιμοποιούν και άτομα πλην της διοίκησης. Τέτοια άτομα είναι οι διάφοροι επενδυτές που μπορεί να θέλουν να αγοράσουν μετοχές της συγκεκριμένης επιχείρησης, πιστωτές της επιχείρησης για να αξιολογήσουν τον πιστωτικό κίνδυνο που διατρέχει η χρηματοδότησή τους κ.α. Μεγάλης σημασίας, ειδικά στις μέρες μας αποτελεί η χρησιμοποίηση των λογιστικών πληροφοριών από την Εφορία, για τον προσδιορισμό του φόρου εισοδήματος.

Από την άποψη των ανθρώπων που ασχολούνται με την εξαγωγή της λογιστικής πληροφορίας, δουλειά τους αποτελεί η καταγραφή των καθημερινών συναλλαγών, να κρατηθούν σε αρχεία τα οικονομικά στοιχεία της επιχείρησης, να συγκεντρώσουν, να αναλύσουν, ποσοτικοποιήσουν, ταξινομήσουν και τέλος να παρουσιάσουν περιληπτικά τις πληροφορίες αυτές στην διοίκηση για την λήψη των ενδεδειγμένων αποφάσεων. Επίσης θα πρέπει να ετοιμάσουν τις χρηματοοικονομικές καταστάσεις οι οποίες θα δημοσιευθούν και καταστήσουν προσιτές τις πληροφορίες προς κάθε ενδιαφερόμενο.

Βέβαια εκτός της τυπικής και κύριας ενασχόλησης των «λογιστών», δηλαδή των ανθρώπων που ασχολούνται με την εξαγωγή της πληροφορίας, τα τελευταία χρόνια και λόγω της σημασίας που αποδίδεται από τις διοικήσεις των εταιριών, οι λογιστές δευτερευόντως ασχολούνται με την επεξήγηση των οικονομικών καταστάσεων που μεταδίδουν. Και αυτό γιατί αυτοί είναι οι

ειδικοί και οι κάτοχοι των ειδικών γνώσεων που απαιτούνται για την κατανόηση των λογιστικών πληροφοριών που οι λογιστικές καταστάσεις μεταδίδουν.

Σύμφωνα με το Αμερικανικό Ινστιτούτο Ορκωτών Λογιστών, η λογιστική πληροφορία είναι «το αποτέλεσμα της ανάλυσης και ερμηνείας της τέχνης της καταχωρήσεως, της συστηματικής ταξινομήσεως και κατατάξεως και της συνοπτικής απόδοσης των συναλλαγών και γεγονότων που μπορούν να εκφραστούν σε χρήμα και έχουν οικονομικό χαρακτήρα, ενώ χρησιμοποιούνται για την λήψη αποφάσεων».

1.3 ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΕΣ & ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΤΗΣ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ

Σύμφωνα με τα παραπάνω γίνεται φανερό πως η λογιστική πληροφορία αποτελεί αποτέλεσμα της λογιστικής διαδικασίας, για αξιολόγηση και λήψη επιχειρηματικών αποφάσεων. Η λογιστική διαδικασία εκτελεί τις παρακάτω λειτουργίες:

- i. καταχωρεί και καταγράφει τις οικονομικές συναλλαγές
- ii. συστηματικά κατατάσσει και ταξινομεί τις συναλλαγές αυτές
- iii. αποδίδει συνοπτικά και ανακεφαλαιωτικά τα οικονομικά στοιχεία
- iv. διοχετεύει τα οικονομικά στοιχεία στα ενδιαφερόμενα μέρη
- v. αναλύει και ερμηνεύει τα στοιχεία αυτά
- vi. προβλέπει τα μελλοντικά στοιχεία βάση των μέχρι τώρα στοιχεία
- vii. λήψη αποφάσεων με την επιλογή της καλύτερης λύσης μεταξύ πολλών άλλων εναλλακτικών λύσεων

Αντικειμενικοί στόχοι της διαδικασίας αυτής αποτελεί:

- i. ο προσδιορισμός της περιουσιακής καταστάσεως της επιχείρησης, δηλ των στοιχείων της περιουσίας και του κεφαλαίου
- ii. η παρακολούθηση των διαφόρων μεταβολών των περιουσιακών στοιχείων και του κεφαλαίου της επιχείρησης
- iii. ο προσδιορισμός των οικονομικών αποτελεσμάτων από την δράση της επιχείρησης, δηλ. τα κέρδη ή οι ζημιές που προκύπτουν από τον συσχετισμό των εσόδων και των δαπανών μιας χρονικής περιόδου
- iv. ο έλεγχος της διαχειριστικής και διοικητικής ευθύνης
- v. η παροχή πληροφοριών για την λήψη αποφάσεων

1.4 ΕΞΑΓΩΓΗ ΤΗΣ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ

Για την εξαγωγή της λογιστικής πληροφορίας θα πρέπει οι καθημερινές λειτουργίες και συναλλαγές της επιχείρησης να καταγράφονται συστηματικά με βάση το διπλογραφικό σύστημα της σύγχρονης λογιστικής, αντικειμενικά όσον αφορά την αξία των καταχωρούμενων μεγεθών. Οι διαδοχικές φάσεις είναι:

i. φάση της καταγραφής

- τα αντίστοιχα έγγραφα (παραστατικά) εμπορικών και εσωτερικών πράξεων συλλέγονται (ή εκδίδονται για λογιστικές πράξεις όπως ο υπολογισμός και η καταχώρηση των αποσβέσεων για παράδειγμα). Η τεκμηρίωση με παραστατικά αποτελεί την βάση για την αρχική καταγραφή κάθε συναλλαγής είτε εσωτερικής μεταβολής είτε συναλλαγής

- οι μεταβολές που προκαλούνται από τις πράξεις εγγράφονται με λογιστικές εγγραφές. Με βάση τα αντίστοιχα παραστατικά, οι έχουσες οικονομική σημασία και επίπτωση πράξεις αναλύονται, αναγνωρίζονται και εγγράφονται διπλογραφικά με τον τρόπο της ημερολογιακής εγγραφής και κατά χρονολογική σειρά, στο βιβλίο πρώτης εγγραφής, το Ημερολόγιο, λαμβάνοντας το όνομα του στοιχείου στο οποίο αναφέρονται. Επίσης οι πράξεις αυτές θα πρέπει να αναφέρονται ή να αναγνωρίζονται σύμφωνα με το συγκεκριμένο στοιχείο του ισολογισμού ή της κατάστασης αποτελεσμάτων χρήσης, το οποίο επηρεάζουν.

- όλες οι μεταβολές ομαδοποιούνται, με την έννοια ότι μετά την εγγραφή στο ημερολόγιο αυτές μεταφέρονται στους αναλυτικούς και συγκεντρωτικούς λογαριασμούς, που τηρούνται σε ειδικά λογιστικά βιβλία αναλυτικά και γενικά καθολικά. Η ομαδοποίηση αυτή εξυπηρετεί στην φάση της αναφοράς τον υπολογισμό του αποτελέσματος κέρδος ή ζημιά, συσχετίζοντας έσοδα με έξοδα, συγκεντρώνοντάς τα από τους αντίστοιχους λογαριασμούς τους.

ii. φάση της αναφοράς

- ένα ισοζύγιο των τηρούμενων στα καθολικά λογαριασμών (γενικών ή αναλυτικών), ετοιμάζεται όπου εμφανίζονται όλοι μαζί οι διάφοροι λογαριασμοί με την κατά περίοδο κίνησή τους και τα υπόλοιπά τους, σε δύο στήλες, χρεωστικά και πιστωτικά

- μετά τον πρώτο έλεγχο για την ακρίβεια των εγγραφών και μεταφορά τους στα καθολικά, όλες οι τελευταίες και μη καταχωρημένες πράξεις και εκκρεμότητες, εσωτερικές και εξωτερικές, που κρίνονται ότι ανήκουν στην οικονομική δραστηριότητα της περιόδου που θέλουμε να αναφερθούμε, καταχωρούνται και αυτές κανονικά στους αντίστοιχους λογαριασμούς. Στην φάση αυτή γίνονται και οι όποιες διορθώσεις και προσαρμογές που χρειάζεται να γίνουν.

- ένα οριστικό προσαρμοσμένο ισοζύγιο βγαίνει μετά τις διορθώσεις, με τους λογαριασμούς πλήρεις και διορθωμένους πλέον και με το περιεχόμενο των οποίων μπορεί να γίνει τώρα η κατάρτιση των γνωστών λογιστικών καταστάσεων

- η φάση της σύνταξης των λογιστικών καταστάσεων αρχίζει με την εξαγωγή του αποτελέσματος της περιόδου, λογιστικά πρώτα με τον κατάλληλο συνδυασμό των σχετικών λογαριασμών. Οι λογαριασμοί αυτοί, οι οποίοι περιέχουν τα μεγέθη που θα δώσουν το αποτέλεσμα της περιόδου μετά την εξαγωγή του και την μεταφορά του σε ειδικό λογαριασμό αποτελεσμάτων περιόδων (χρήσεων), μηδενίζονται για να δεχθούν τα ίδια στοιχεία μεν, αλλά της επόμενης περιόδου / χρήσης. Πριν τον μηδενισμό τους συντάσσεται και η γνωστή κατάσταση αποτελεσμάτων χρήσης, όπου ο υπολογισμός του αποτελέσματος γίνεται αριθμητικά, έσοδα μείον έξοδα. Στην συνέχεια συντάσσεται ο πίνακας διάθεσης αποτελεσμάτων και καταχωρείται λογιστικά στους αντίστοιχους λογαριασμούς. Τέλος συντάσσεται ο ισολογισμός του τέλους της περιόδου. Όλοι οι λογαριασμοί στο τέλος της χρήσης κλείνουν με μια εγγραφή(εγγραφή απογραφής) και τα υπόλοιπα της απογραφής, μεταφέρονται στην επόμενη χρήση.

1.5 ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ ΤΩΝ ΛΟΓΙΣΤΙΚΩΝ ΚΑΤΑΧΩΡΗΣΕΩΝ

Για να εκφραστεί και να αποτυπωθεί η λογιστική πληροφορία, θα πρέπει τα οικονομικά γεγονότα να καταχωρηθούν. Οι προϋποθέσεις των λογιστικών καταχωρήσεων είναι:

- i. τα λογιστικά γεγονότα: ένα λογιστικό γεγονός μπορεί να είναι οποιαδήποτε αιτία, φαινόμενο, πράξη ή παράλειψη, η οποία επιφέρει μεταβολές σε κάποιο στοιχείο της περιουσίας ή του κεφαλαίου της επιχειρήσεως. Παραδείγματα λογιστικών γεγονότων τα οποία μετουσιώνονται σε λογιστική πληροφορία αποτελούν οι πληρωμές ή εισπράξεις, η απόσβεση

των μηχανημάτων, η διακύμανση των τιμών και των ισοτιμιών, οι απώλειες, οι πυρκαγιές κ.τ.λ. Δεν αποτελούν λογιστικά γεγονότα οι ηθικές δεσμεύσεις οι οποίες δεν δημιουργούν νομικές υποχρεώσεις, ούτε οι υποκειμενικές εκτιμήσεις και οι αναμενόμενες ενέργειες τρίτων

- ii. το αποτέλεσμα των συναλλαγών που μπορεί να μετρηθεί και να εκφραστεί χρηματικά. Εάν το λογιστικό γεγονός επιφέρει αποτέλεσμα το οποίο δεν μπορεί να μετρηθεί και να εκφραστεί ποσοτικά σε χρηματική αξία, τότε το γεγονός αυτό δεν μπορεί να καταχωρηθεί (μόνο σε υποσημειώσεις) και δεν μας ενδιαφέρει λογιστικά. Εάν όμως υπάρχει αμφιβολία ως προς το πραγματικό ύψος του χρηματικού ποσού, θα καταχωρηθεί το παραστατικό που υπάρχει σήμερα και σε περίπτωση διορθωτικού παραστατικού καταχωρείται και το διορθωτικό παραστατικό. Υπάρχουν όμως και λογιστικά γεγονότα τα οποία δεν επιφέρουν καμιά μεταβολή στα περιουσιακά στοιχεία σήμερα, είναι όμως πιθανό να επιφέρει μεταβολή στο μέλλον, η οποία δεν μπορεί να εκτιμηθεί σήμερα. Αυτά τα γεγονότα πρέπει να καταγράφονται χωρίς χρηματικό ποσό σε κάποια υποσημείωση στα βιβλία και στις οικονομικές καταστάσεις της επιχείρησης. τέτοια παραδείγματα αποτελούν οι υπερβολικές αγωγές αποζημιώσεων, η διεξαγωγή διαπραγματεύσεων υπογραφής ή ακυρώσεως μιας σημαντικής σύμβασης κ.τ.λ.

Για να αποτελέσει κάποιο γεγονός λογιστική πληροφορία και να ενδιαφέρει άμεσα την διοίκηση για την λήψη ορθολογικής απόφασης, θα πρέπει να τηρούνται οι κάτωθι προϋποθέσεις:

- i. Κέντρα δημιουργίας κόστους:

Ορίζεται ως «κέντρο κόστους» (cost center) κάθε αυτοτελές, και συνήθως στο κατώτερο επίπεδο ή ελάχιστο μέγεθος, τμήμα δραστηριότητας ή περιοχής ευθύνης, το οποίο δημιουργεί κόστος, δηλαδή ανάλωση χρημάτων ή άλλων πόρων του οργανισμού ή της επιχείρησης. Η λογιστική και ελεγκτική αξία αυτού του προσδιορισμού του «κέντρου κόστους» συνίσταται στη δυνατότητα, που παρέχει, για ευέλικτη και ανάλογη με τις διοικητικές επιλογές κατάταξη, σύνθεση και αξιολόγηση του κάθε στοιχείου κόστους, όπως αναφέρεται και στην επόμενη παράγραφο. Μετά την ανάλυση όλων των ειδών και κατηγοριών κέντρων κόστους (στην κατώτατη και λεπτομερειακή βαθμίδα), αρχίζει η σύνθεσή τους ανά:

- α. Υπηρεσιακή Μονάδα
- β. Επαναλαμβανόμενη διαδικασία
- γ. Επαναλαμβανόμενη εργασία
- δ. Επαναλαμβανόμενη αυτοματοποιημένη επικοινωνία ή «μηχανική επαφή»
- ε. Νομική υποχρέωση
- στ. Οικονομική υποχρέωση
- ζ. Παράλειψη ή καθυστέρηση ενέργειας
- η. Περιορισμένη αξιοποίηση πόρων (idle capacity)

Πρέπει να σημειωθεί ότι η ως άνω ομαδοποίηση των διαφόρων στοιχείων κόστους αποσκοπεί στην παρακολούθηση και αξιολόγησή τους με βάση τη χρηματοοικονομική διοικητική (financial management). Δεν αφορά καθόλου στη λογιστική λειτουργία, που ακολουθεί τους ισχύοντες κανόνες διαμόρφωσης των λογαριασμών αποτελεσμάτων, αλλά, πρέπει να λαμβάνεται πρόνοια κατά την κωδικοποίηση (αριθμητικά) των λογαριασμών, κάτω του τρίτου επιπέδου, να περιέχεται αρίθμηση (μέρος του κωδικού αριθμού του λογαριασμού), που να προσδιορίζει και την υπαγωγή των στοιχείων στην προαναφερόμενη κατηγοριοποίηση.

Όπως είναι φυσικό και κατανοητό, κάθε οικονομικός φορέας (οργανισμός ή επιχείρηση) έχει λειτουργικές δαπάνες, προερχόμενες από διάφορες αιτίες, οι οποίες, εκτός από την κατάταξή τους σύμφωνα με τη λογιστική και λειτουργική υφή τους (ως επόμενη παράγραφο), ενδιαφέρει να διαχωριστούν και κατηγοριοποιηθούν σύμφωνα με τη διοικητική και υπηρεσιακή δομή του οργανισμού ή της επιχείρησης, κατά Διεύθυνση, Τομέα-Τμήμα, Υπηρεσία-Γραφείο, Συνεργείο-Εργαστήριο, που θεωρούνται ότι αποτελούν διοικητικά «κέντρα κόστους», με σκοπό την αποτελεσματική διοικητική εποπτεία, από οικονομικής πλευράς, των υπηρεσιακών μονάδων του φορέα.

- ii. Κέντρα δημιουργίας εσόδων (κερδών, στοιχείων αυτοχρηματοδότησης κλπ.):

Με την ίδια λογική μεθόδευση του ορισμού του «κέντρου κόστους», ορίζεται ως «κέντρο εσόδων» (revenue-profit center) κάθε αυτοτελής, και συνήθως στο κατώτερο επίπεδο ή ελάχιστο μέγεθος, τμήμα δραστηριότητας ή περιοχής ευθύνης, το οποίο δημιουργεί έσοδα, δηλαδή απόκτηση χρηματικών ή άλλων οικονομικά αξιοποιήσιμων πόρων από το φορέα (οργανισμό ή

επιχείρηση). Και πάλι, η λογιστική και ελεγκτική αξία αυτού του προσδιορισμού του «κέντρου εσόδων» (πρακτικά συγκεκριμένης προσόδου) συνίσταται στη δυνατότητα, που παρέχει, για ευέλικτη και ανάλογη με τις διοικητικές επιλογές κατάταξη, σύνθεση και αξιολόγηση του κάθε στοιχείου των εσόδων, όπως αναφέρεται στην επόμενη παράγραφο. Μετά την ανάλυση όλων των ειδών και κατηγοριών κέντρων εσόδων (στην κατώτατη και λεπτομερειακή βαθμίδα), αρχίζει η σύνθεσή τους ανάλογα με τη προέλευση (υπηρεσιακή ή διαδικαστική):

- α. Υπηρεσιακή Μονάδα
- β. Παρεχόμενες υπηρεσίες
- γ. Χρησιμοποιούμενα μέσα και υλικά
- δ. Χρηματοοικονομικά (επενδυτικά) έσοδα
- ε. Δικαιώματα & οικονομικές απαιτήσεις, από συναλλαγές & ενοχικές σχέσεις
- στ. Υποχρεώσεις τρίτων (Νομικής ή άλλης θεσμικής προέλευσης)
- ζ. Ανατίμηση περιουσιακών στοιχείων
- η. Κρατική επιχορήγηση.

Όπως έχει περιγραφή και για τα «κέντρα κόστους», ο φορέας έχει έσοδα, προερχόμενα από διάφορες αιτίες, οι οποίες, εκτός από την κατάταξή τους σύμφωνα με τη λογιστική και λειτουργική υφή τους, ενδιαφέρει να διαχωριστούν και κατηγοριοποιηθούν σύμφωνα με τη διοικητική και υπηρεσιακή δομή του φορέα, κατά Διεύθυνση, Τομέα-Τμήμα, Υπηρεσία-Γραφείο, Συνεργείο-Εργαστήριο, που θεωρούνται ότι αποτελούν διοικητικά «κέντρα εσόδων», με σκοπό την αποτελεσματική διοικητική αξιολόγηση, από χρηματοοικονομικής πλευράς, των υπηρεσιακών μονάδων του φορέα.

Επίσης, είναι δυνατόν πολλές φορές, να υπάρχουν στο φορέα διάφορα έσοδα, τα οποία από οικονομικής και λογιστικής πλευράς φαίνονται να είναι συνήθη ή έκτακτα, αλλά για τη χρηματοοικονομική διοικητική έχει ουσιώδη σημασία η εξέτασή τους. Τέτοια έσοδα είναι τα προερχόμενα από: ανατίμηση περιουσιακών στοιχείων, ή επενδυτικά (χρηματοοικονομικά) προγράμματα, ή είσπραξη επισφαλών-καθυστερημένων απαιτήσεων, ή Κρατική επιχορήγηση. Γι' αυτό για τέτοιας προέλευσης έσοδα, πρέπει για το καθένα να τηρείται πληροφορικά ειδικό «κέντρο προσόδου».

iii. Στοιχεία και αρχεία των οικονομικών συναλλαγών:

Τα δικαιολογητικά στοιχεία των οικονομικών συναλλαγών και των οικείων λογιστικών εγγραφών είναι αυτά που αποδεικνύουν την ύπαρξη μιας συναλλαγής, ή άλλης οικονομικής πράξης, την αξία της και τους συμμετέχοντες (δικαιούχους ή υπόχρεους). Αυτός ο γενικός ορισμός φυσικά ισχύει για τις συναλλαγές και του Δημοσίου και του Ιδιωτικού Τομέα. Από την υπηρεσιακή εμπειρία είναι γνωστό ότι τα συνήθη και κυριότερα στοιχεία αυτής της κατηγορίας είναι τα εξής:

- α. Παραστατικά συναλλαγών (τιμολόγια & δελτία αποστολής, ή γραμμάτια & εντάλματα, συμψηφιστικά δελτία κλπ.)
- β. Λογαριασμοί & ομάδες λογαριασμών
- γ. Αναλυτικά καθολικά: Χρεωστών, πιστωτών & εξόδων – εσόδων
- δ. Αναλυτικά καθολικά άλλων λογαριασμών και οικονομικών μεγεθών
- ε. Αναλυτικές καταστάσεις: Εισπράξεων & Πληρωμών
- στ. Αναλυτικές καταστάσεις: Διαφόρων Πράξεων
- ζ. Καρτέλες λογαριασμών
- η. Συγκεντρωτικό Ημερολόγιο
- θ. Γενικό Καθολικό & Γενικό Ισοζύγιο
- ι. Ισολογισμός & προϋπολογισμός
- ια. Βιβλίο αποθήκης & άλλα βοηθητικά βιβλία.

Για κάθε κατηγορία στοιχείου τηρούνται, φυσικά, τα αντίστοιχα αρχεία, που σήμερα είναι μηχανογραφικά, δηλαδή τηρούμενα σε συνθήκες αυτοματισμού, με τη χρήση πληροφορικών συστημάτων και λογισμικού σε ηλεκτρονικούς υπολογιστές. Αυτά τα οικονομικά και λογιστικά αρχεία αποτελούν μέρη «βάσεων δεδομένων». Με τις «βάσεις δεδομένων» διευκολύνεται σημαντικά η αναζήτηση στοιχείων και η πληροφόρηση των διοικητικών στελεχών (οικονομικών και μη) του φορέα, ώστε να διοικούν πιο αποτελεσματικά, όντας πληρέστερα ενημερωμένοι.

iv. Υποστήριξη από την εφαρμοζόμενη λογιστική της αναπτυξιακής στρατηγικής του Οργανισμού:

Πέρα από την κείμενη Νομοθεσία για τα λογιστικά ζητήματα, πάντα υπάρχουν περιθώρια εφαρμογής σύγχρονων τεχνικών υποστήριξης της διοικητικής λειτουργίας (management), που παρέχουν ταχύτητα και ευελιξία

καταγραφής και αποτύπωσης της λογιστικής «εικόνας» του φορέα. Τέτοιες μέθοδοι και τεχνικές αναπτυξιακού ελέγχου, ευχερείς στην εφαρμογή τους και αποδοτικές, είναι η καθιέρωση αφενός «σημείων αναφοράς» και παραμέτρων ελέγχου (control points) και αφετέρου «τιμών» και «χρονικών στιγμών» ελέγχου (check points), μέσω των οποίων διαπιστώνεται η προκαθορισμένη εξέλιξη κάποιων μεγεθών, που χαρακτηρίζουν την ανάπτυξη του φορέα και των δραστηριοτήτων του.

Το κάθε «σημείο αναφοράς» είναι μετρούμενο αποτέλεσμα από τη ροή διαδικασίας ή την εκτέλεση εργασίας, το οποίο παρακολουθούμενο διαχρονικά χρησιμεύει ως κριτήριο αξιολόγησης της διαδικασίας ή εργασίας. Περισσότερα «σημεία αναφοράς» δημιουργούν ένα πίνακα ή «χάρτη ελέγχου» (control chart), για την πληρέστερη διοικητική εποπτεία των εργασιών και διαδικασιών μίας δραστηριότητας του φορέα, με σκοπό την εκτίμηση της συμβολής της στην αναπτυξιακή πορεία του.

Η οργάνωση των «σημείων αναφοράς» (control points) και «τιμών ελέγχου» (check points) πρέπει να εξασφαλίζει τον έλεγχο των κρίσιμων αναπτυξιακών παραγόντων, δηλαδή της «κατεύθυνσης» της επιθυμητής μεταβολής (αύξησης ή μείωσης) των παρακολουθούμενων μεγεθών, την ποιοτική αξιολόγησή τους (αποτελεσματικότητα & βαθμό ικανοποίησης «πελατείας») και τα «χρονικά όρια» (εμπρόθεσμη εκτέλεση, καθυστερήσεις κοκ.).

Και βέβαια, η ίδια μεθοδολογία ισχύει και εφαρμόζεται από όλα τα διευθυντικά στελέχη του φορέα, ανεξάρτητα από το διοικητικό τους επίπεδο. Όλα τα στελέχη έχουν, στα πλαίσια των διοικητικών αρμοδιοτήτων τους, τα δικά τους «control points» και «check points».

1.6 ΟΙ ΧΡΗΣΤΕΣ ΤΗΣ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ

Η λογιστική πληροφορία όπως αναφέραμε προηγουμένως είναι χρήσιμη για δύο κατηγορίες ανθρώπων. Πρώτα για αυτούς που ασχολούνται καθημερινά με την λειτουργία της επιχείρησης όπως π.χ. οι εργαζόμενοι σ' αυτήν και σε ανθρώπους έξω απ' αυτήν όπως π.χ. οι μέτοχοι. Ο αναγνώστης των οικονομικών καταστάσεων θα πρέπει να έχει βασικές γνώσεις λογιστικής, ώστε να αντιλαμβάνεται το περιεχόμενο των οικονομικών καταστάσεων και επίσης, να έχει τη δυνατότητα να αντιλαμβάνεται το περιεχόμενο των σημειώσεων της εταιρείας στον Ισολογισμό, καθώς και των παρατηρήσεων των Ορκωτών Ελεγκτών Λογιστών. Ειδικά οι τελευταίες είναι κρίσιμες, καθώς αναφέρουν

αποκλίσεις της εταιρείας από τις αρχές σύνταξης των οικονομικών καταστάσεων και οι τελευταίες θα πρέπει να αναμορφωθούν με τις παρατηρήσεις αυτές, ώστε να είναι σύμφωνες με την ισχύουσα νομοθεσία.

Η χρησιμοποίηση των πληροφοριών αυτών μέσα στην επιχείρηση γίνεται από τον πρόεδρο της επιχείρησης, τους διευθυντές της και κάθε άλλο υπεύθυνο για την λήψη ορθολογικών επιχειρηματικών αποφάσεων και την καλή λειτουργία των τμημάτων ή ολόκληρης της επιχείρησης, για την επίτευξη των αντικειμενικών της στόχων και σκοπών. Με την εξαγωγή της λογιστικής πληροφορίας θα επιτευχθούν τα παρακάτω πλεονεκτήματα:

- i. καλύτερος προγραμματισμός και έλεγχος της καθημερινής λειτουργίας της επιχείρησης
- ii. μακροχρόνιος προγραμματισμός και σχεδιασμός των δραστηριοτήτων της επιχείρησης με την κατάρτιση ετήσιων στόχων για μακροχρόνιο αποτέλεσμα, σχεδιασμός επενδυτικών προγραμμάτων και στρατηγική δράσης για την επίτευξη των στόχων αυτών, καθώς και απολογιστικός έλεγχος των προγραμμάτων αυτών

Κατά κύριο λόγο όμως η λογιστική πληροφορία αποτελεί βοήθημα της άσκησης του εσωτερικού ελέγχου και της αποτελεσματικής διοίκησης. Και αυτό γιατί η λογιστική πληροφορία:

- i. προσδιορίζει το κόστος των παραγόμενων προϊόντων και υπηρεσιών, ώστε να ασκηθεί σωστά η τιμολογιακή πολιτική της επιχείρησης
- ii. με τον έλεγχο και την ανάλυση του κόστους δύναται να ερευνηθούν τα επί μέρους στοιχεία του κόστους και να επιτευχθεί ο καλύτερος συνδυασμός των στοιχείων αυτών και η μεγαλύτερη ελαχιστοποίηση του κατά μονάδα παραγόμενου προϊόντος

Όμως τις λογιστικές πληροφορίες τις παίρνουν και άτομα που βρίσκονται έξω από την επιχείρηση ώστε να τους υποβοηθήσει στην λήψη πιθανών επενδυτικών αποφάσεων. Αυτοί μπορεί να είναι:

- i. ιδιοκτήτες της επιχείρησης όπως π.χ. μέτοχοι αυτής. Οι μέτοχοι οι τωρινοί και οι μελλοντικοί θα αποφασίσουν αν θα δια-τηρήσουν ή θα αγοράσουν μετοχές της συγκεκριμένης εταιρίας αντίστοιχα βάση των πληροφοριών αυτών

- ii. διάφοροι προμηθευτές ή πιστωτές της επιχείρησης που θέλουν να αξιολογήσουν την πιστοληπτική της ικανότητα ή τον βαθμό του πιστωτικού κινδύνου που διατρέχει η χρηματοδότησή τους
- iii. επενδυτές και χρηματοδότες οι οποίοι αναζητούν σύγχρονες και αποδοτικές επιχειρήσεις για να επενδύσουν ή να δανείσουν χρήματα
- iv. κρατικές υπηρεσίες όπως π.χ. η εφορία για να ελέγξει και να εκτιμήσει την φορολογική δήλωση της επιχείρησης, να κρίνει τα βιβλία της και να συμπεράνει να εφαρμόζονται οι νόμοι ή όχι
- v. οι τράπεζες για την αξιολόγηση των χορηγούμενων δανείων προς της επιχείρηση. Συνήθως για να προχωρήσει μία τράπεζα σε σύναψη δανείου με μία επιχείρηση χρειάζεται να αξιολογήσει αρκετές λογιστικές πληροφορίες
- vi. το προσωπικό και οι οργανώσεις του. Το προσωπικό ενδιαφέρεται για την πορεία των εργασιών της επιχείρησης για να μην βασίζεται σε φήμες και διαδόσεις, αλλά και να μπορεί να διαλέγει μεταξύ διάφορων επιχειρήσεων
- vii. το κοινό και οι πελάτες της επιχείρησης, οι οποίοι πρέπει να γνωρίζουν για την ευρωστία της ή μη
- viii. άλλες ομάδες όπως το εμποροβιομηχανικό επιμελητήριο, ο οικονομικός τύπος, οι εταιρίες συγκεντρώσεως και αναλύσεως οικονομικών στοιχείων, ερευνητικά κέντρα κ.α.

Χρήστες χρηματοοικονομικής ανάλυσης	Χρήστες χρηματοοικονομικών πληροφοριών
<ul style="list-style-type: none"> i. μέτοχοι ii. πιστωτικά ιδρύματα iii. προμηθευτές- πιστωτές iv. ανταγωνιστές v. κεντρική εξουσία vi. άλλες επίσημες πηγές vii. εργατικά συνδικάτα viii. επαγγελματικές οργανώσεις ix. χρηματοοικονομικοί αναλυτές x. ερευνητές 	<ul style="list-style-type: none"> i. μέτοχοι ii. πιστωτικά ιδρύματα iii. προμηθευτές- πιστωτές iv. πελάτες v. προσωπικό vi. ανταγωνιστές vii. κεντρική εξουσία viii. τοπική εξουσία ix. άλλες επίσημες αρχές x. εργατικά συνδικάτα xi. επαγγελματικές οργανώσεις xii. το κοινό xiii. χρηματοοικονομικοί αναλυτές xiv. ερευνητές

ΠΙΝΑΚΑΣ 1: Χρήστες Λογιστικής Πληροφορίας

1.7 ΠΗΓΕΣ ΤΩΝ ΛΟΓΙΣΤΙΚΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ

Η ανάλυση των πληροφοριών για την εξαγωγή της λογιστικής πληροφορίας μπορεί να επεκταθεί σε μια μεγάλη γκάμα πληροφοριών, στοιχείων και μηνυμάτων τα οποία μπορούν επίσης να προέρχονται από μια μεγάλη ποικιλία πηγών. Παρόλο που στις μέρες μας τα πληροφοριακά συστήματα και ειδικότερα ο κλάδος της πληροφορικής παρουσιάζει μεγάλη ανάπτυξη, η σημαντικότερη πηγή χρηματοοικονομικών πληροφοριών παραμένει ως σήμερα το λογιστικό σύστημα της επιχείρησης στηριζόμενο στις αρχές της λογιστικής ιστορικού κόστους. Οι πληροφορίες αυτές εμφανίζονται προς το κοινό με τις καθιερωμένες οικονομικές καταστάσεις, ενώ αποτελούν τα σπουδαιότερα αριθμητικά στοιχεία από όλη την μεγάλη γκάμα πληροφοριών που υπάρχει στην διάθεση του χρηματοοικονομικού αναλυτή. Όπως όμως θα επισημάνουμε σε μεταγενέστερη θέση της παρούσας αναφοράς τα στοιχεία αυτά αποτελούν προϊόν μετρήσεων που στηρίζονται σε μια σειρά από αρχές, παραδοχές και εκτιμήσεις, ενώ υπάρχει φαινομενική ακρίβεια που μπορεί να παραπλανήσει. Οι λογιστικές καταστάσεις λοιπόν είναι το προϊόν του λογιστικού συστήματος των επιχειρήσεων που ακολουθεί την διαδικασία του ιστορικού κόστους και χαρακτηρίζεται από την τεχνική της διπλογραφικής μεθόδου. Παρακάτω παρουσιάζουμε τις κυριότερες πηγές άντλησης λογιστικών πληροφοριών:

Πηγές χρηματοοικονομικών πληροφοριών

Χρηματοοικονομικές πληροφορίες από:

- i. ετήσιες λογιστικές καταστάσεις**
- ii. ενδιάμεσες λογιστικές καταστάσεις**
- iii. καταστάσεις που υποβάλλονται στο χρηματιστήριο**
- iv. ανακοινώσεις**
- v. προϋπολογισμοί**
- vi. χρηματιστηριακά στοιχεία**
- vii. εκθέσεις αναλυτών**
- viii. φορολογικούς καταλόγους**

Οικονομικά στατιστικά στοιχεία:

- i. επίσημα στατιστικά στοιχεία διαφόρων κρατικών και διεθνών οργανισμών**
- ii. στατιστικές ιδιωτικών φορέων**

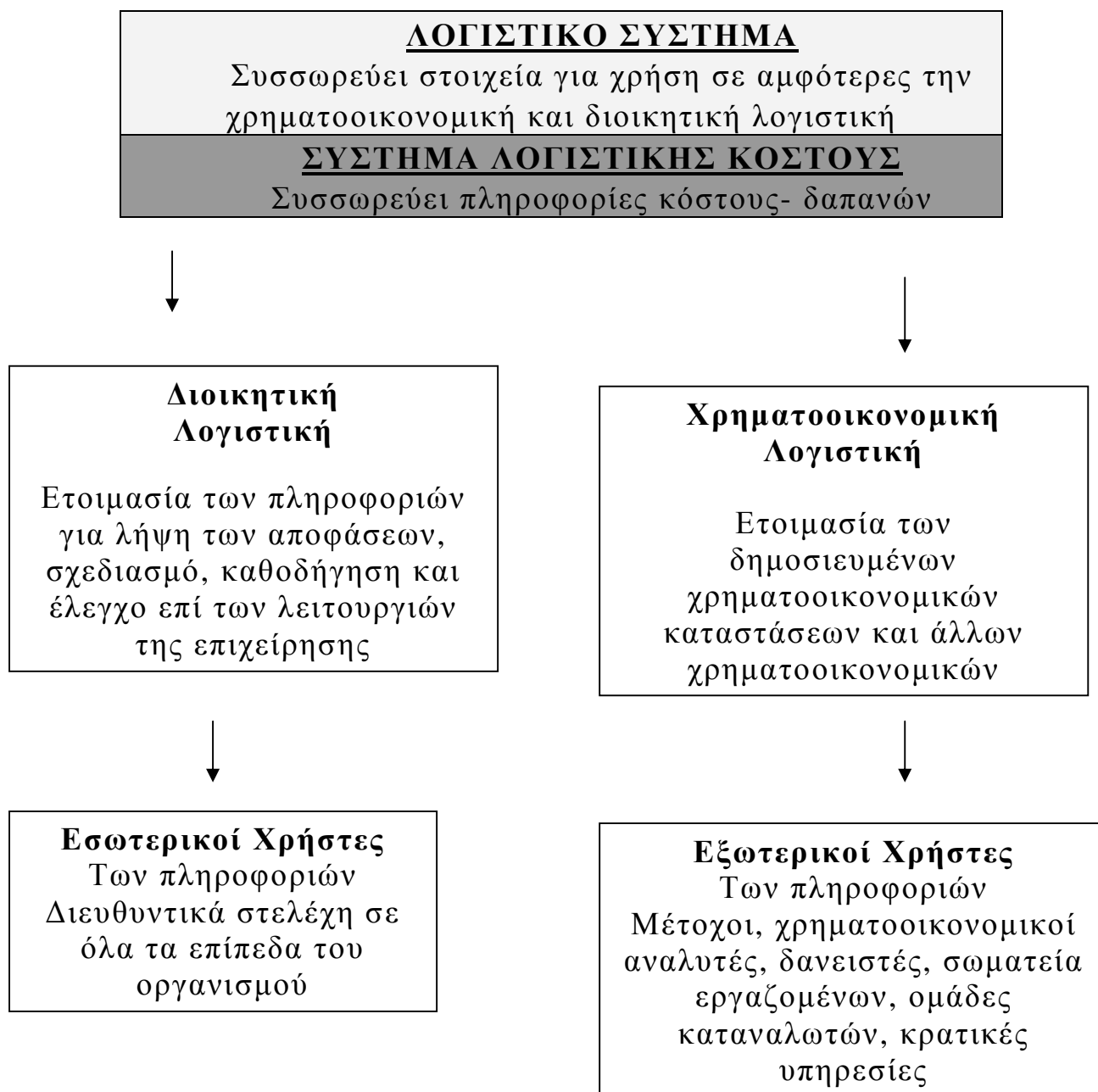
Μη αριθμητικά, χρηματοοικονομικά στοιχεία:

- i. εφημερίδες**
- ii. επαγγελματικά περιοδικά**
- iii. διαφημιστικές καμπάνιες**
- iv. αιτήματα και διαμαρτυρίες προσωπικού**
- v. νομοσχέδια και νόμοι**
- vi. εκθέσεις προϊόντων**
- vii. τράπεζες και χρηματοπιστωτικά ιδρύματα**
- viii. προσωπικές εταιρίες**

ΠΙΝΑΚΑΣ 2: Πηγές λογιστικών πληροφοριών

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο

2.1 Η ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΛΗΨΗ ΑΠΟΦΑΣΕΩΝ

ΠΙΝΑΚΑΣ 3: Λογιστική για την Λήψη Αποφάσεων

Μια από τις βασικότερες και συχνά παρουσιαζόμενες αποφάσεις που η Διοίκηση της επιχείρησης καλείται να λάβει, μπορεί να αποτυπωθεί με την μορφή των δύο ερωτήσεων:

- i. που θα τοποθετούν τα κεφάλαια της επιχείρησης ώστε να εκπληρωθούν οι στόχοι της;
- ii. από πού θα αντληθούν τα επιπρόσθετα κεφάλαια ώστε να καλυφθούν οι τρέχουσες ανάγκες και να εκμεταλλευθούν οι παρουσιαζόμενες ευκαιρίες;

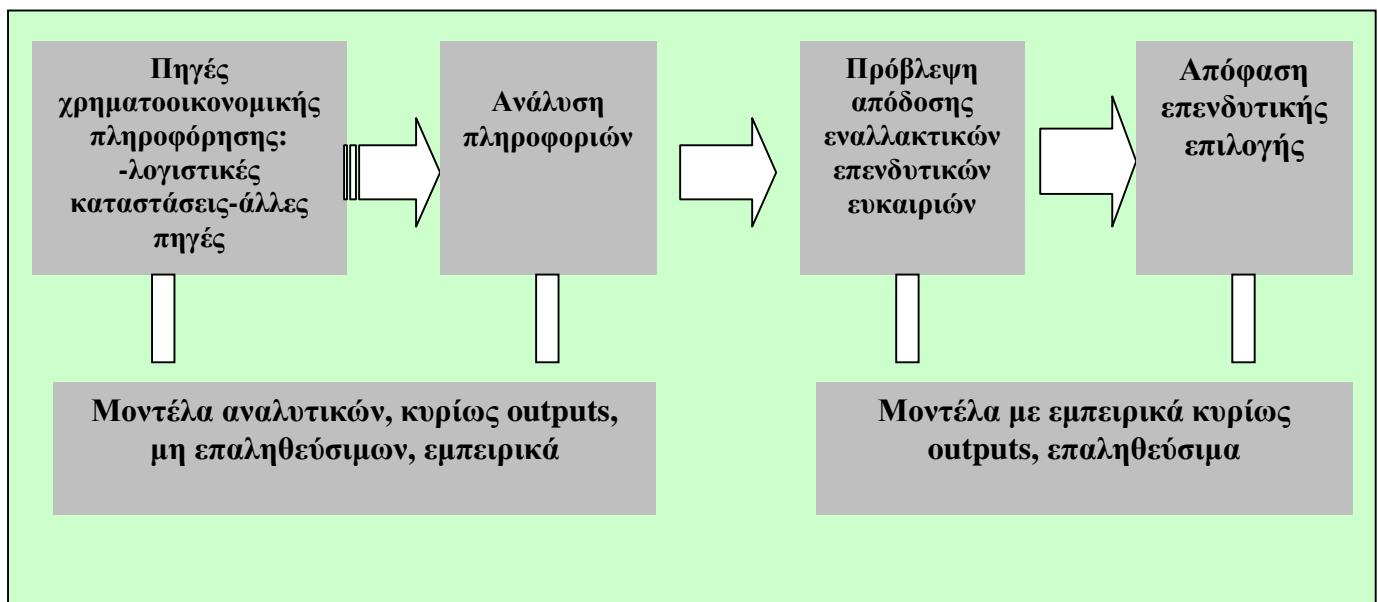
Η συνεχής διαδικασία αποφάσεων για την εύρεση των άριστων χρήσεων και πηγών κεφαλαίων, αντανακλάται σε συναλλαγές όπως οι αγορές μηχανημάτων, το άνοιγμα τραπεζικών λογαριασμών, η συσσώρευση αποθεμάτων κ.τ.λ. οι οποίες αντιπροσωπεύουν δεσμεύσεις κεφαλαίων. Οι επενδύσεις αυτές βασίζονται σε αποφάσεις να χρησιμοποιηθούν, στους τομείς αυτούς, κεφάλαια της επιχείρησης που θα μπορούσαν όμως να διατεθούν και κάπου αλλού. Αντίστροφα, η πώληση αποθεμάτων, τα κέρδη λειτουργίας, ο τραπεζικός δανεισμός, η παράταση της παρεχόμενης από τους προμηθευτές πίστωσης κ.τ.λ. αποτελούν πηγές κεφαλαίων, γιατί παρέχουν ή αυξάνουν τα μέσα για επένδυση. Όμως οι επενδύσεις και η εύρεση κεφαλαίων για επενδύσεις δεν αποτελούν τις μοναδικές δυνατές αποφάσεις κεφαλαίων. Συχνά οι αποφάσεις της Διοίκησης καταλήγουν σε μείωση περιουσιακών στοιχείων ή σε από-επενδύσεις, όπως είναι η πώληση οικοπέδων και κτιρίων, η μείωση των αποθεμάτων κ.α. που αντιπροσωπεύουν αποδέσμευση κεφαλαίων για άλλους σκοπούς.

Κάθε χρήση ή διάθεση κεφαλαίου πρέπει να αντισταθμίζεται από μια ή περισσότερες πηγές κεφαλαίων, μιας και δεν είναι δυνατό να επενδύσει κάποιος κάτι που δεν έχει. Έτσι για παράδειγμα οι πόροι για την αγορά εμπορευμάτων ή πρώτων υλών μπορούν να εξασφαλιστούν από μια μείωση των πληρωμών μετρητοίς ή από μια αύξηση των αγορών επί πιστώσει. Αντίστοιχα κάθε δοσμένη πηγή κεφαλαίων πρέπει να συνοδεύεται από τις χρήσεις αυτών. Έτσι για παράδειγμα κεφάλαια τα οποία αντλήθηκαν από αύξηση μετοχικού κεφαλαίου μπορεί να δεσμευθούν για αύξηση του κεφαλαίου κίνησης ή των αποθεμάτων ή των μηχανημάτων ή για μείωση των απαιτήσεων της επιχείρησης.

Η καθαρή επίδραση των αποφάσεων της διοίκησης, αναφορικά με την επένδυση και την από-επένδυση είναι μια συνεχής ροή κεφαλαίων ανάμεσα στις επενδυτικές χρήσεις και στις πηγές κεφαλαίων.

Η Διοίκηση της επιχείρησης για τους παραπάνω λόγους ενδιαφέρεται να γνωρίζει τις πληροφορίες των ροών των κεφαλαίων, γιατί θα την βοηθήσουν να εκτιμήσει τον αντίκτυπο των αποφάσεών της σε μια δεδομένη χρονική στιγμή. Η απόκτηση λογιστικών πληροφοριών των κεφαλαιακών ροών θα δείξει το σημείο που η Διοίκηση αποφάσισε να δεσμεύσει κεφάλαια, να μειώσει επενδύσεις, να αποκτήσει επιπρόσθετα κεφάλαια ή να μειώσει τις υποχρεώσεις της δίνοντας κεφάλαια για αποπληρωμές. Μέσα από την σωστή οργάνωση των αλλαγών αυτών, η διοίκηση μπορεί να κρίνει εάν οι αποφάσεις της κατέληξαν σε συνηθισμένες κινήσεις, όπως αποτυπώνονται με βάση την εμπειρία, τις προβλέψεις και συγκριτικές με άλλες επιχειρήσεις αναλύσεις, ή ήταν μη κανονικές και απαιτούν λεπτομερέστατη ανάλυση.

Κάθε διοίκηση οποιασδήποτε επιχείρησης και ειδικότερα ο manager αυτής, ορίζει ποια κεφάλαια έχουν σημασία γι' αυτόν και σ' αυτά επικεντρώνεται προσοχή και ανάλυση. Ειδικότερα η διαδικασία της ανάλυση για την λήψη των αποφάσεων πραγματώνονται με την σύγκριση των χρηματοοικονομικών καταστάσεων στην αρχή και στο τέλος της χρήσης. Οι διάφοροι λογαριασμοί των δύο ισολογισμών αντιπροσωπεύουν τις διαφορές κεφαλαιακές ροές, ως αποτέλεσμα των αποφάσεων της διοίκησης στην περίοδο αυτή. Πρέπει να ανιχνευθούν και να ερμηνευθούν οι διάφορες αλλαγές των λογαριασμών.

ΠΙΝΑΚΑΣ 4: Η διαδικασία λήψης αποφάσεων

Ο ρόλος της χρηματοοικονομικής ανάλυσης στην ευρύτερη κοινωνία συνδέεται με αυτόν της κυκλοφορίας των χρηματοοικονομικών πληροφοριών. Από την μία μεριά βοηθά στην πιο αποτελεσματική χρήση των οικονομικών καταστάσεων για την εξαγωγή της λογιστικής πληροφορίας, η οποία θα βοηθήσει στην ορθή επιλογή της οικονομικής απόφασης. Από την άλλη βοηθάει στην συγκράτηση του κόστους παραγωγής και διακίνησης των χρηματοοικονομικών πληροφοριών. Στην πρώτη περίπτωση τα πλεονεκτήματα πηγάζουν από το ότι η πληροφοριακή μετάλλευση μπορεί να αποδώσει περισσότερα με την εντατικότερη και πιο εξειδικευμένη επεξεργασία και μελέτη των τυποποιημένων, κωδικοποιημένων και περιληπτικών λογιστικών καταστάσεων. Στην δεύτερη περίπτωση, ξέρουμε όλοι μας πόσο δαπανηρή είναι η δημοσίευση των υπό εξέταση οργανισμούς στοιχεία, σε τέτοια μορφή ώστε αυτά να μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν απ' ευθείας από τον ενδιαφερόμενο χωρίς καμία άλλη επεξεργασία στα κατά περίπτωση μοντέλα πρόβλεψης και απόφασης. Εννοείται πως τα παραπάνω οφέλη αφορούν τους εκτός της επιχείρησης χρήστες των πληροφοριών αυτών και αυτούς οι οποίοι δεν έχουν πρόσβαση στα πληροφοριακά συστήματα του οργανισμού. Όμως οφέλη μπορούν να αποκομίσουν και οι εντός του οργανισμού σε περίπτωση που θα χρησιμοποιήσουν την χρηματοοικονομική ανάλυση για λόγους σύγκρισης της δικιάς τους μονάδας με άλλες παρόμοιες επιχειρήσεις είτε του κλάδου είτε της ίδιας δυναμικότητας και μεγέθους.

2.2 ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ

Η Διοικητική Λογιστική αποτελεί διαδικασία προσδιορισμού, μέτρησης, συγκέντρωσης, ανάλυσης, ερμηνείας και προώθησης της οικονομικής πληροφορίας που χρησιμοποιεί η Διοίκηση για τον σχεδιασμό, την αξιολόγηση και τον έλεγχο μέσα στην επιχείρηση, εξασφαλίζοντας την κατάλληλη χρήση και την υπευθυνότητα των πηγών. Η Διοικητική Λογιστική επίσης καλύπτει(αναφέρεται ή περιλαμβάνει) την σύνταξη οικονομικών εκθέσεων για διάφορους φορείς όπως π.χ. οι μέτοχοι, οι πιστωτές, οι δημόσιες υπηρεσίες, οι οργανισμοί κ.τ.λ.

Στην Διοικητική Λογιστική εντάσσονται μέθοδοι και διαδικασίες επιλογής και αξιοποίησης της λογιστικής πληροφορίας για την λήψη επιχειρηματικών αποφάσεων, την κατάρτιση σχεδίων και προϋπολογισμών καθώς και την άσκηση πολιτικής και ελέγχου δράσης των επιχειρήσεων.

Όλες οι οικονομικές αποφάσεις των διοικούντων παίρνονται με βάση τους παρακάτω τομείς αναφοράς:

- i. ποσοτικά στοιχεία
- ii. ποιοτικά στοιχεία
- iii. στοιχεία και των δύο παραπάνω κατηγοριών

Η συστηματική λογιστική ενημέρωση αποτελεί βασική πηγή άντλησης ποσοτικών στοιχείων για την λήψη αποφάσεων σε επιχειρηματικό επίπεδο, για τον σχεδιασμό, την λειτουργία και την άσκηση του ελέγχου στον κύκλο της οικονομικής δραστηριότητας. Και ενώ δεν είναι αναγκαίο για όλα τα στελέχη των επιχειρήσεων να γνωρίζουν την λογιστική τεχνική και την διαδικασία της λογιστικής γενικότερα, εντούτοις είναι αναγκαίο να γνωρίζουν και να κατανοούν:

- i. το εννοιολογικό περιεχόμενο, της φύσης και των εφαρμογών των λογιστικών μεθόδων
- ii. την αλληλεξάρτηση και την αλληλεπίδραση των οικονομικών γεγονότων και πράξεων μέσα στην επιχείρηση
- iii. της σχετικής σημασίας των ποσοτικών μεγεθών, δηλ. του κόστους ή του εσόδου μιας συγκεκριμένης απόφασης
- iv. των επιπτώσεων από μια μεταβολή των συνθηκών στον κύκλο δραστηριότητας της επιχείρησης

Η γνώση και η δημιουργία των προϋποθέσεων ορθής επιλογής και αξιοποίησης της λογιστικής πληροφορίας για την λήψη μιας απόφασης, στηρίζεται τόσο στην θεωρητική κατάρτιση, όσο και στην εμπειρία. Δεν είναι όμως δυνατόν να υποστηριχθεί, ως προς την μέθοδο και την διαδικασία επιλογής, αξιοποίησης και συσχετισμού των ποσοτικών μεγεθών για την λήψη ορθής επιχειρηματικής απόφασης, υπάρχει μία «μαγική συνταγή». Άλλωστε μια επιχειρηματική απόφαση κρίνεται ως ορθή εκ του αποτελέσματος σε αντιπαράθεση με τον στόχο που έχει τεθεί. Επομένως η λήψη της συγκεκριμένης απόφασης βασίζεται σε συγκεκριμένες λογιστικές πληροφορίες βάση μιας λογικής προσέγγισης, ενώ η αξιολόγησή της εκ των υστέρων κρίνεται από το αποτέλεσμα και εξαρτάται από πολλούς παράγοντες.

Η έννοια του ορθού στην επιχειρηματική δραστηριότητα δεν πηγάζει από τους κανόνες της ηθικής δεοντολογίας. Προσεγγίζεται περισσότερο από την άποψη της επιχειρηματικής σκοπιμότητας και του δυνατού, στα οποία άλλωστε

στηρίζεται γενικά και η πολιτική στην επιχειρηματική αλλά και στην καθημερινή πρακτική.

Είναι γεγονός πως τόσο οι στατιστικές μέθοδοι όσο και οι λογιστικοί προσδιορισμοί των αξιών, δίνουν συνήθως την εντύπωση της ακρίβειας, ενώ στην πραγματικότητα προσεγγίζουν το ακριβές. Δημιουργούν την αντίληψη του αληθινού, ενώ στην πραγματικότητα προσδιορίζουν τα πλαίσια, μέσα στα οποία θα πρέπει να εντάσσεται το πραγματικό ύψος της αξίας της οποίας επιδιώκει η λογιστική μέτρηση. Όμως το σχετικά ακριβές είναι πάντα προτιμότερο από το αμφισβητούμενο ακριβές και συνεπώς η παραδοχή της λογιστικής αλήθειας είναι αναγκαία για την λήψη αποφάσεων.

Με δεδομένη την σχετική καταλληλότητα, την παραδεκτή εγκυρότητα, την δυνατή πληρότητα και το εφικτά έγκαιρο της λογιστικής πληροφορίας, είναι δυνατόν να επιδιώξουμε την ανάπτυξη διαδικασιών και μεθόδων, που θα μας βοηθήσουν να καλύψουμε με τρόπο αποτελεσματικό, το ποσοτικό σκέλος στην διαδικασία της λήψης ορθών επιχειρηματικών αποφάσεων. Στα πλαίσια αυτής της κατεύθυνσης εντάσσεται η Διοικητική Λογιστική.

Συνοψίζοντας όλα τα παραπάνω θα λέγαμε πως: *«στην Διοικητική Λογιστική εντάσσονται μέθοδοι και διαδικασίες επιλογής και αξιοποίησης της λογιστικής πληροφορίας για την λήψη επιχειρηματικών αποφάσεων, την κατάρτιση σχεδίων και προϋπολογισμών καθώς και την άσκηση πολιτικής και ελέγχου δράσης των επιχειρήσεων».*

Αποτελεί βεβαιότητα πως στις μέρες μας η λογιστική ενημερότητα και η αξιοποίηση της λογιστικής πληροφορίας αποτελεί καθοριστική προϋπόθεση αποτελεσματικής διοίκησης. Κάθε οικονομικός οργανισμός και γενικότερα κάθε επιχείρηση χρησιμοποιεί και χρηματοδοτείται από ξένα και ίδια κεφάλαια, για την επίτευξη των οικονομικών του στόχων. Επίσης η Διοικητική Λογιστική δεν είναι απλά μία τεχνική διαδικασία ή ένα σύστημα διαδικασιών και μεθόδων που εφαρμόζεται για την απεικόνιση και την μέτρηση συγκεκριμένων οικονομικών πράξεων. *Άρα η Διοικητική Λογιστική αποσκοπεί στην συστηματική αξιοποίηση των λογιστικών πληροφοριών που κρίνονται αναγκαίες για την λήψη αποφάσεων στα πλαίσια του σχεδιασμού και του ελέγχου της δραστηριότητας των οικονομικών μονάδων.*

Για την εκπλήρωση αυτού του ρόλου της Διοικητικής Λογιστικής είναι αναγκαία η ανάπτυξη μεθόδων διαδικασίας και σκέψης, που θα καταστήσουν την λογιστική πληροφορία χρήσιμη στα διάφορα επίπεδα αποφάσεων. Οι τεχνικές και οι μέθοδοι αξιοποίησης των πληροφοριών για την λήψη

αποφάσεων μπορεί να είναι πολλές. Παρακάτω παραθέτουμε ενδεικτικά μορφές λογιστικής πληροφορίας.

	ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ	ΕΛΕΓΧΟΣ	ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΕΚΘΕΣΕΙΣ
Προϋπολογισμοί	X	X	
Ανάλυση Αποκλίσεων	X	X	X
Ανάλυση Δεικτών	X	X	X
Ανάλυση Οικονομικής Καταστάσεις	X	X	X
Ανάλυση Νεκρού Σημείου	X	X	
Αξιολόγηση Επίδοσης	X	X	
Πολιτική Τιμών	X	X	

ΠΙΝΑΚΑΣ 5: Λογιστική Πληροφορία και Λήψη Αποφάσεων

2.3 ΟΙ ΚΥΡΙΟΤΕΡΕΣ ΛΟΓΙΣΤΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ

Οι ετήσιες λογιστικές καταστάσεις σήμερα περιλαμβάνουν συνήθως την έκθεση του διοικητικού συμβουλίου της εταιρίας, στην οποία συνοψίζονται οι δραστηριότητες της προηγούμενης χρήσης και προβάλλονται επίσης και οι προοπτικές της επιχείρησης για το άμεσο μέλλον. Περιέχονται επίσης και εικονογραφημένα πολλές φορές στοιχεία για τα προϊόντα και τις υπηρεσίες της επιχείρησης καθώς και για τις εγκαταστάσεις της. Το τμήμα όμως που περιέχει τις λογιστικές καταστάσεις περιλαμβάνει τις εξής τουλάχιστον πληροφορίες:

- i. τον ισολογισμό
- ii. τα αποτελέσματα χρήσης
- iii. τον πίνακα διάθεσης κερδών
- iv. κατάσταση πηγών και χρήσεων κεφαλαίων
- v. προσάρτημα
- vi. έκθεση των ελεγκτών
- vii. κατάσταση που να παρουσιάζει:
 - είτε όλες τις μεταβολές των ιδίων κεφαλαίων, είτε
 - τις μεταβολές των ιδίων κεφαλαίων, εκτός από εκείνες που προκύπτουν από συναλλαγές με τους μετόχους και από διανομές στους μετόχους,
- viii. κατάσταση Ταμιακών ροών

Πέρα από τις οικονομικές καταστάσεις, οι επιχειρήσεις προτρέπονται να παρουσιάζουν, μια χρηματοοικονομική επισκόπηση από τη διοίκησή τους, που να περιγράφει και να επεξηγεί τα κύρια χαρακτηριστικά της χρηματοοικονομικής απόδοσης και της οικονομικής θέσης της επιχείρησης, καθώς και τις κύριες αβεβαιότητες που αντιμετωπίζει. Η έκθεση αυτή μπορεί να περιλαμβάνει μια επισκόπηση:

- i. Των κύριων παραγόντων και επιδράσεων που προσδιορίζουν την απόδοση της επιχείρησης, συμπεριλαμβανομένων των μεταβολών στο περιβάλλον, στο οποίο αυτή δραστηριοποιείται, της ανταπόκρισης της επιχείρησης σε αυτές τις μεταβολές και την επίδρασή τους, καθώς και της πολιτικής της επιχείρησης για επενδύσεις προς διατήρηση και ενίσχυση της απόδοσης, συμπεριλαμβανομένης της πολιτικής της για τα μερίσματα.
- ii. Των κεφαλαιακών πηγών της επιχείρησης και των πολιτικών κεφαλαιακής διάρθρωσης και διαχείρισης των κινδύνων της.

iii. Της δυναμικής και των πόρων της επιχείρησης, η αξία των οποίων δεν αντανακλάται στον ισολογισμό. Πολλές επιχειρήσεις παρουσιάζουν, πέραν από τις οικονομικές καταστάσεις, πρόσθετες καταστάσεις, όπως περιβαλλοντολογικές εκθέσεις και καταστάσεις προστιθέμενης αξίας, ειδικώς σε κλάδους όπου οι περιβαλλοντικοί παράγοντες είναι σημαντικοί και όπου οι εργαζόμενοι θεωρούνται ότι είναι μια σημαντική ομάδα χρηστών. Οι επιχειρήσεις προτρέπονται να παρουσιάζουν τέτοιες πρόσθετες καταστάσεις, αν η διοίκηση πιστεύει ότι θα βοηθήσουν τους χρήστες να πάρουν οικονομικές αποφάσεις.

Παρακάτω αναλύουμε τις κυριότερες λογιστικές καταστάσεις των επιχειρήσεων:

- i. ο ισολογισμός: ο ισολογισμός περιέχει πληροφορίες για τους οικονομικούς πόρους της επιχείρησης, τις υποχρεώσεις και τα δικαιώματα που έχει η επιχείρηση στο τέλος της χρονικής περιόδου. Η οικονομική θέση της και η διάρθρωσή της έχει την διάταξη $ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ=ΠΑΘΗΤΙΚΟ+ΚΕΦΑΛΑΙΟ$. Το ενεργητικό αποτελεί συγκεκριμένο και προσχεδιασμένο σύνολο οικονομικών πόρων με την άμεση ή μελλοντική χρήση των οποίων η επιχείρηση επιδιώκει την επίτευξη του σκοπού της. Οι υποχρεώσεις της είναι οι απαιτήσεις των πιστωτών για οικονομικούς πόρους που έχουν επενδύσει ή δανείσει στην επιχείρηση για συγκεκριμένο χρονικό διάστημα με συγκεκριμένους όρους. Τα ίδια κεφάλαια αντιπροσωπεύουν τα δικαιώματα των ιδιοκτητών επί των περιουσιακών στοιχείων της επιχείρησης και αποτελούν επένδυση μονιμότερης και άνευ όρων μορφής σ' αυτήν, αφού οι μέτοχοι έχουν την τελευταία προτεραιότητα στα περιουσιακά στοιχεία της επιχείρησης. Τα ίδια κεφάλαια απαρτίζονται από δύο μέρη, το εισφερθέν κεφάλαιο και τα παρακρατηθέντα κέρδη ή αποθεματικά. Το εισφερθέν κεφάλαιο αντιπροσωπεύει τις αξίες που οι ιδιοκτήτες επένδυσαν στην επιχείρηση σε αντάλλαγμα ιδιοκτησιακού συμφέροντος, ενώ τα παρακρατούντα κέρδη συνιστούν επανεπένδυση αυτών στην επιχείρηση από την διοίκηση και προς όφελος των ιδιοκτητών.
- ii. αποτελέσματα χρήσης: η κατάσταση αποτελεσμάτων χρήσης παρέχει πληροφορίες για την εκτίμηση της οικονομικής απόδοσης ή επίδοσης μιας επιχείρησης μέσα σε μια χρονική περίοδο, στην εκλαϊκευμένη μορφή έσοδα μείον έξοδα, τα οποία παρουσιάζονται αναλυτικά. Η κατάσταση αποτελεσμάτων χρήσης θα πρέπει βασικά να παρουσιάζει την μέτρηση της επίδοσης της μονάδας. Στην κατάσταση αυτή παρουσιάζονται τα

αποτελέσματα της εισοδηματικής δραστηριότητας της επιχείρησης σε μια περίοδο και συνεπώς εμφανίζει ροές. Επίσης δημιουργία εσόδων και κέρδους αποτελεί τον αντικειμενικό στόχο κάθε επιχείρησης και η κατάσταση αποτελεσμάτων χρήσης σκοπό έχει να δώσει μια εκτίμηση του κατά πόσο επιτυχής υπήρξε η επιχείρηση στην επιδίωξη αυτού του στόχου στην συγκεκριμένη χρονική περίοδο.

- iii. πίνακας διάθεσης κερδών: ο πίνακας διάθεσης κερδών αποτελεί αναπόσπαστο μέρος των οικονομικών καταστάσεων και δημοσιεύεται υποχρεωτικά και αυτός, μαζί με τον ισολογισμό και τα αποτελέσματα χρήσης. Στον πίνακα αυτό παρουσιάζονται τα κέρδη που η επιχείρηση κατάφερε να δημιουργήσει μέσα στην χρήση και τον τρόπο με τον οποίο αυτά τα κέρδη διανεμήθηκαν είτε στους μετόχους ως μέρισμα είτε κρατήθηκαν συμβάλλοντας στα αποθεματικά κεφάλαια είτε για άλλους λόγους.
- iv. η κατάσταση πηγών και χρήσεως κεφαλαίων: η κατάσταση αυτή εμφανίζει τις κύριες πηγές και χρήσεις των κεφαλαίων τα οποία περνούν μέσα από την επιχείρηση σε μια περίοδο. Επίσης η κατάσταση αυτή παρουσιάζει την ροή των κεφαλαίων με βάση το κεφάλαιο κίνησης της επιχείρησης. Η ίδια κατάσταση όμως μπορεί να συνταχθεί και με σημείο αναφοράς τις αλλαγές στο ταμείο της επιχείρησης περιλαμβάνοντας τις μεταβολές ή κινήσεις μεταξύ των λογαριασμών του ισολογισμού. Η κατάσταση αυτή δεν είναι υποχρεωτικό να δημοσιεύεται μαζί με τις άλλες οικονομικές καταστάσεις όπως σε άλλες δυτικές χώρες, όμως αποτελεί χρήσιμο εργαλείο εξαγωγής λογιστικής πληροφορίας.
- v. το προσάρτημα: το προσάρτημα περιέχει πληροφορίες περισσότερο λεπτομερείς για ορισμένα μεγέθη της επιχείρησης, τα οποία εμφανίζονται στις βασικές λογιστικές καταστάσεις, καθώς και επεξηγήσεις οι οποίες συμβάλλουν στην πληρέστερη κατανόηση και καλύτερη ερμηνεία των βασικών καταστάσεων.
- vi. η έκθεση των ορκωτών ελεγκτών: ένα σπουδαίο τμήμα των οικονομικών καταστάσεων αποτελεί η έκθεση των ορκωτών ελεγκτών. Η έκθεση αυτή αναφέρεται σε όλες οικονομικές καταστάσεις της επιχείρησης και το περιεχόμενό της προσδιορίζει την ποιότητα των λογιστικών καταστάσεων και επομένως και την αξιοπιστία που αυτές μπορούν να έχουν για τους χρήστες, δεδομένης της πιθανής σύγκρουσης συμφερόντων μεταξύ αυτών που είναι

πίσω από αυτές και αυτών που θα τις χρησιμοποιήσουν. Η γενική ορθότητα των λογιστικών καταστάσεων, όσον αφορά την παρουσίαση της οικονομικής θέσης και των αποτελεσμάτων της εν λόγω επιχείρησης, αναφέρεται σαφώς στην έκθεση των ελεγκτών, ενώ θα διατυπωθούν και τυχόν επιφυλάξεις σε συγκεκριμένα ζητήματα. Η έκθεση των ορκωτών ελεγκτών συνήθως εμφανίζεται με τις εξής πέντε παραλλαγές: θετική, θετική αλλά με κάποιες εξαιρέσεις που αναφέρονται, αρνητική, αδυναμία έκφρασης γνώμης και η έκθεση μερικής κάλυψης, η οποία αναφέρεται σε συγκεκριμένο μέγεθος των λογιστικών καταστάσεων. Για τις επιχειρήσεις για τις οποίες δεν είναι υποχρεωτικός ο έλεγχος από ορκωτούς ελεγκτές, η έκθεση των απλών ελεγκτών δεν δημοσιεύεται στις εφημερίδες μαζί με τις λογιστικές καταστάσεις, αλλά απλώς υποβάλλεται στην εποπτεύουσα αρχή, την νομαρχία της έδρας της επιχείρησης.

Ο Ρόλος του Ελεγκτή των Οικονομικών Καταστάσεων

Το αντικείμενο ενός ελέγχου των οικονομικών καταστάσεων είναι η έκφραση γνώμης του ελεγκτή για το αν οι οικονομικές καταστάσεις έχουν συνταχθεί, από όλα τα ουσιώδη θέματα, με βάση ένα πλαίσιο αναφοράς για την κατάρτιση οικονομικών καταστάσεων.

Παρά το γεγονός ότι η γνώμη του ελεγκτή ενισχύει την αξιοπιστία των οικονομικών καταστάσεων, ο χρήστης τους δεν πρέπει να υποθέσει ότι η ελεγκτική γνώμη είναι μια επιβεβαίωση και της μελλοντικής βιωσιμότητας της εταιρείας, ή της αποτελεσματικότητας και αποδοτικότητας με τις οποίες έχουν αντιμετωπισθεί οι υποθέσεις της εταιρείας από την διοίκησή της.

Ο έλεγχος πρέπει να είναι σχεδιασμένος έτσι ώστε να παρέχει λογικές επιβεβαιώσεις ότι οι οικονομικές καταστάσεις λαμβανόμενες ως σύνολο είναι ελεύθερες από «ουσιώδη» λάθη. Η έννοια του «ουσιώδους λάθους» είναι ένα κρίσιμο όριο το οποίο χρησιμοποιούν οι ελεγκτές των οικονομικών καταστάσεων και πρέπει οι χρήστες των οικονομικών καταστάσεων να αντιλαμβάνονται την έννοια και τη χρήση του. Η πληροφορία λοιπόν θεωρείται «ουσιώδης» όταν η παράλειψή της ή η λανθασμένη διατύπωσή της μπορεί να επηρεάσει τις οικονομικές αποφάσεις των χρηστών οι οποίες, λαμβάνονται με βάση τις οικονομικές καταστάσεις. Από την άλλη, λογική επιβεβαίωση είναι εκείνη η βασική ελεγκτική αρχή με την οποία ο ελεγκτής συγκεντρώνει εκείνες τις ελεγκτικές αποδείξεις οι οποίες είναι απαραίτητες για να σχηματίσει γνώμη. Οι χρήστες των οικονομικών καταστάσεων θα πρέπει τέλος να γνωρίζουν ότι ο ελεγκτής δεν μπορεί να παράσχει απόλυτη επιβεβαίωση διότι υπάρχουν

ενδογενείς περιορισμοί σε έναν έλεγχο, οι οποίοι επιδρούν στην ικανότητά του να εντοπίσει ουσιώδη λάθη. Οι περιορισμοί αυτοί είναι αποτέλεσμα παραγόντων όπως:

- i. η χρήση δειγματοληψίας στον έλεγχο του,
- ii. ενδογενείς περιορισμοί του εσωτερικού ελέγχου (π.χ. η πιθανότητα να υπάρχουν υπερβάσεις της διοίκησης, ή ακόμα και απάτη),
- iii. το γεγονός ότι οι περισσότερες ελεγκτικές αποδείξεις είναι “πειστικές” και όχι “συμπερασματικές”.

2.4 ΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΤΩΝ ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΕΝΩΝ ΛΟΓΙΣΤΙΚΩΝ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ

Σύμφωνα με την διεθνή πρακτική, πρωταρχικός στόχος των λογιστικών καταστάσεων αποτελεί η παροχή χρήσιμων πληροφοριών τόσο στους τωρινούς όσο και στους μελλοντικούς επενδυτές και πιστωτές και άλλους χρήστες, για την λήψη ορθολογικών επενδυτικών, πιστωτικών και άλλων παρόμοιων αποφάσεων. Οι πληροφορίες πρέπει να είναι κατανοητές από εκείνους οι οποίοι έχουν στοιχειώδη κατανόηση των επιχειρηματικών και οικονομικών δραστηριοτήτων και επιπλέον είναι πρόθυμοι να μελετήσουν τις πληροφορίες αυτές με κάποια επιμέλεια. Έμφαση θα πρέπει να δίνεται στην συμβολή των δημοσιευμένων λογιστικών καταστάσεων στην εκτίμηση από τους επενδυτές και πιστωτές των μελλοντικών ταμειακών ροών της επιχείρησης καθώς και της αβεβαιότητας των ροών αυτών. Οι γενικότεροι στόχοι της δημοσίευσης των λογιστικών καταστάσεων επιτυγχάνονται μέσα από την δημοσίευση καταστάσεων που πληροφορούν για τα εξής:

- i. τους οικονομικούς πόρους της επιχείρησης και τα δικαιώματα διαφόρων επί των πόρων αυτών
- ii. τα οικονομικά αποτελέσματα της επιχείρησης στο διάστημα μιας περιόδου
- iii. τις πηγές και τις χρήσεις των κεφαλαίων της επιχείρησης

Επιπλέον οι λογιστικές καταστάσεις πρέπει να περιλαμβάνουν επεξηγηματικές και ερμηνευτικές σημειώσεις και σχόλια που θα διευκολύνουν τους χρήστες στην κατανόηση των εμφανιζομένων σ’ αυτές πληροφοριών.

Αυτός ο τελευταίος στόχος επιτυγχάνεται με το προσάρτημα και άλλες καταστάσεις που μπορούν να συνοδεύουν τις βασικές καταστάσεις.

Ειδικά με τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα, οι οικονομικές καταστάσεις είναι μία δομημένη οικονομική παρουσίαση της οικονομικής θέσης μιας επιχείρησης και των συναλλαγών που έχουν αναληφθεί από αυτή. Η επιδίωξη των οικονομικών καταστάσεων είναι να παρέχουν πληροφορίες οι οποίες είναι σχετικές με την οικονομική θέση, την απόδοση και τις ταμιακές ροές της επιχείρησης, που είναι χρήσιμες σε μια ευρεία ομάδα χρηστών προκειμένου με την αξιοποίησή τους να λαμβάνουν οικονομικές αποφάσεις. Οι οικονομικές καταστάσεις δείχνουν επίσης τα αποτελέσματα της διαχείρισης των οικονομικών πόρων που έχουν διατεθεί στη Διοίκηση. Για να επιτευχθεί ο σκοπός αυτός, οι οικονομικές καταστάσεις πρέπει να παρέχουν πληροφορίες σχετικές με τα ακόλουθα στοιχεία μιας επιχείρησης:

- (α) τα περιουσιακά στοιχεία,
- (β) τις υποχρεώσεις,
- (γ) τα ίδια κεφάλαια,
- (δ) τα έσοδα και τα έξοδα, συμπεριλαμβανομένων των κερδών και ζημιών και,
- (ε) τις ταμιακές ροές.

Αυτές οι πληροφορίες, παράλληλα με άλλες πληροφορίες στο Προσάρτημα των οικονομικών καταστάσεων, βοηθούν τους χρήστες να προεκτιμήσουν τις μελλοντικές ταμιακές ροές της επιχείρησης και ειδικότερα το χρόνο και τη βεβαιότητα της δημιουργίας Ταμιακών διαθεσίμων και Ταμιακών ισοδύναμων.

2.5 ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ-ΜΕΙΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΜΕΣΩ ΛΟΓΙΣΤΙΚΩΝ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ

A. ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ

Είναι γενικά αποδεκτό πως οι λογιστικές καταστάσεις αποτελούν μία από τις πιο σημαντικές πηγές άντλησης της λογιστικής πληροφορίας. Στο σημείο αυτό θεωρούμε σκόπιμο να αναφέρουμε τα συγκριτικά πλεονεκτήματα που έχουν οι λογιστικές καταστάσεις, για τα οποία αυτές προτιμώνται έναντι άλλων πηγών πληροφόρησης:

- i. οι λογιστικές καταστάσεις αποτελούν μια πηγή πληροφόρησης με σχετικά χαμηλό κόστος, αφού μπορούν να προμηθευτούν από τον ημερήσιο τύπο. Σε όλες τις χώρες ο καθένας μπορεί να προμηθευτεί τις λογιστικές καταστάσεις των επιχειρήσεων που επιθυμεί ακόμα και μέσω του ίντερνετ, με αρκετά χαμηλό κόστος.
- ii. Οι πληροφορίες των λογιστικών καταστάσεων είναι πιο έγκαιρες από αυτές άλλων πηγών. Η διοίκηση της επιχείρησης συνήθως τις δημοσιεύει νωρίτερα από ότι αυτές διατίθενται από άλλες πηγές και σε τακτά χρονικά διαστήματα.
- iii. Οι πληροφορίες των λογιστικών καταστάσεων κατά την διαδικασία της λήψης αποφάσεων οικονομικής φύσης είναι περισσότερο σχετικές με το αντικείμενο της μελέτης. Όταν το αντικείμενο είναι η αξιολόγηση εναλλακτικών επενδυτικών ευκαιριών που παρουσιάζονται κυρίως με την μορφή οικονομικών μονάδων και επιχειρήσεων είναι φυσικό οι λογιστικές καταστάσεις, οι οποίες αποτελούν το προϊόν των κατά περίπτωση και ειδικά για αυτές σχεδιασμένων λογιστικών συστημάτων των επιχειρήσεων να αποδίδουν πληρέστερα, αμεσότερα και ευκρινέστερα την αναζητούμενη εικόνα.
- iv. Οι λογιστικές καταστάσεις αποτελούν πιο αξιόπιστη πηγή πληροφοριών. Ειδικά όταν αυτές οι καταστάσεις έχουν ελεγχθεί από ορκωτούς ελεγκτές, αποτελούν την πιο αξιόπιστη οικονομική εικόνα μιας μονάδας. Αλλά και οι μη ελεγμένες από ορκωτούς ελεγκτές καταστάσεις είναι πιο αξιόπιστες ως προς τον στόχο και τις ανάγκες για πληροφόρηση οικονομικής φύσης, αφού αυτές έχουν ως βάση τους το ίδιο το σύστημα που ικανοποιεί τις ίδιες περίπου ανάγκες σε πληροφόρηση και τους εντός της επιχείρησης. Αν και η πιθανότητα σύγκρουσης συμφερόντων μεταξύ των εντός της επιχείρησης και εξωτερικών ομάδων, θα μπορούσε να επηρεάσει την αντικειμενικότητα των πληροφοριών αυτών, εντούτοις είναι αρκετά δύσκολο η διοίκηση της επιχείρησης να προσπαθήσει και να καταφέρει να αλλοιώσει σημαντικά την πληροφοριακή βάση του λογιστικού συστήματος. Και αυτό γιατί αν γίνει αυτό θα χαθεί και η πραγματική εικόνα των οικονομικών μεγεθών της επιχείρησης, οπότε και για την ίδια την διοίκηση θα είναι δύσκολο να ανταποκριθεί στους σκοπούς της.

- v. Στις πληροφορίες από άλλες πηγές είναι και εύκολο αλλά και σκόπιμο να παρεσφύσουν στοιχεία που έχουν άλλους στόχους, όπως π.χ. διαφημιστικούς, από εκείνους της αυστηρά χρηματοοικονομικής πληροφόρησης.

B. ΜΕΙΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ

Οι κυριότερες παρατηρήσεις που αναφέρονται συχνά σε πιστοποιητικά ελέγχου και αποτελούν εμπόδιο αξιοπιστίας χρησιμοποίησης λογιστικών καταστάσεων, μπορούν να ομαδοποιηθούν στις ακόλουθες κατηγορίες:

I. Μέθοδος Απογραφής

Η αλλαγή μεθόδου απογραφής θεωρείται ότι είναι παρέκκλιση από τη θεμελιώδη προϋπόθεση της πάγιας εφαρμογής των ίδιων λογιστικών αρχών και μεθόδων. Έτσι αν για παράδειγμα έχει αλλάξει η μέθοδος αποτίμησης των αποθεμάτων (από FIFO σε μέση τιμή, ή αν η απόσβεση των παγίων περιουσιακών στοιχείων μεταβλήθηκε από τη μέθοδο της σταθερής στη φθίνουσα), αυτό θεωρείται ότι είναι μια αλλαγή της μεθόδου απογραφής. Η μεταβολή της μεθόδου απογραφής από τη μια χρήση στην άλλη μπορεί να επηρεάσει το κόστος της χρήσης και να αυξήσει ή να μειώσει τα αποτελέσματα, χωρίς η αλλαγή αυτή να προέρχεται από την δραστηριότητα της επιχείρησης, και για το λόγο αυτό οι χρήστες των οικονομικών καταστάσεων πρέπει να λαμβάνουν γνώση των αλλαγών αυτών.

II. Αλλαγή Συντελεστών Απόσβεσης

Η αλλαγή των συντελεστών απόσβεσης δεν θεωρείται ότι είναι μια αλλαγή της μεθόδου απογραφής αλλά ότι μεταβάλλει την εκτίμηση που έχει σχηματίσει η διοίκηση της εταιρείας για τη διάρκεια της ωφέλιμης ζωής ενός παγίου. Αν η εταιρεία εκτιμήσει ότι τα πάγια στοιχεία της πρέπει να αποσβένονται πιο γρήγορα, αυτό θα έχει ως συνέπεια την αύξηση του κόστους και τη μείωση των καθαρών κερδών. Βέβαια στην Ελληνική πραγματικότητα, η αλλαγή των συντελεστών απόσβεσης συνήθως προκύπτει από μία με βάση νόμου απόφαση, και όχι ως επιλογή της διοίκησης.

III. Αναπροσαρμογή Αξίας Ακινήτων

Η αναπροσαρμογή της αξίας των ακινήτων η οποία γίνεται κάθε τέσσερα χρόνια με βάση το νόμο 2065/1992 δεν θεωρείται ότι είναι αλλαγή μεθόδου απογραφής, καθώς αποσκοπεί στη διόρθωση της υποτιμημένης αξίας με την οποία εμφανίζονται τα ακίνητα. Η αναπροσαρμογή της αξίας των ακινήτων συνήθως έχει ως αποτέλεσμα την αύξηση της αξίας με την οποία εμφανίζονται τα πάγια (γήπεδα – οικοπέδα) στον ισολογισμό από χρήση σε χρήση, χωρίς όμως να έχει γίνει απόκτηση νέων παγίων. Αντίστοιχα, υπάρχει μια μεταβολή στην αξία των ιδίων κεφαλαίων, ίση με την υπεραξία της αναπροσαρμογής των ακινήτων, η οποία δεν εμφανίζεται στην κατάσταση αποτελεσμάτων και στον πίνακα διάθεσης. Παρά το γεγονός ότι δεν είναι αλλαγή μεθόδου απογραφής, στο πιστοποιητικό του ορκωτού ελεγκτή ή σε σημείωση της εταιρείας πρέπει να αναφέρεται η αλλαγή που έχει επέλθει στην αξία κτήσης, στο αναπόσβεστο υπόλοιπο και στις αποσβέσεις της τρέχουσας χρήσης.

IV. Εσφαλμένη Εφαρμογή Μεθόδου Απογραφής

Στην περίπτωση κατά την οποία στην προηγούμενη χρήση έγινε λανθασμένη εφαρμογή μεθόδου απογραφής, ενώ στην τρέχουσα έγινε ορθή εφαρμογή, τότε θα πρέπει να γίνεται γνωστοποίηση των ποσών με τα οποία θα είχαν επηρεαστεί τα αποτελέσματα είτε θετικά είτε αρνητικά και στις δύο χρήσεις, αν η εφαρμογή της μεθόδου απογραφής γινόταν ορθά και στις δύο αυτές χρήσεις, έτσι ώστε ο αναγνώστης να μπορεί να λάβει γνώση του ύψους της διόρθωσης των κονδυλίων και να απομονώσει τις μεταβολές αυτές από τις μεταβολές που προήλθαν από τις συναλλακτικές δραστηριότητες. Στην περίπτωση όπου στην τρέχουσα χρήση η εφαρμογή της μεθόδου απογραφής δεν είναι ορθή, σε αντίθεση με την προηγούμενη χρήση, τότε θα πρέπει να γίνει αναφορά του ποσού κατά το οποίο επηρεάζονται τα αποτελέσματα και τα συγκεκριμένα κονδύλια του ισολογισμού της ελεγχόμενης χρήσης.

V. Φορολογικός Έλεγχος

Στην πλειονότητα των εταιριών δεν έχει διενεργηθεί φορολογικός έλεγχος για την χρήση στην οποία παρέχεται το πιστοποιητικό έλεγχου. Σε αυτές τις περιπτώσεις γνωστοποιείται ότι η εταιρεία δεν έχει ελεγχθεί για τις συγκεκριμένες χρήσεις και ως εκ τούτου οι φορολογικές της υποχρεώσεις δεν έχουν καταστεί οριστικές. Για το λόγο αυτό ο αναγνώστης θα πρέπει να

λαμβάνει υπόψη του ότι στο μέλλον είναι πολύ πιθανό να προκύψουν επιβαρύνσεις οι οποίες θα επηρεάσουν τη δυνατότητα για διανομή κερδών. Στην άλλη περίπτωση όπου στη διάρκεια της χρήσης έχει διενεργηθεί φορολογικός έλεγχος ο οποίος αφορούσε προηγούμενες χρήσεις, γνωστοποιείται το ποσό διαφοράς φόρου εισοδήματος το οποίο επιβαρύνει τη λογιστική καθαρή θέση της εταιρείας, καθώς και το ποσό των προστίμων και προσαυξήσεων το οποίο έχει επιβαρύνει τα έκτακτα αποτελέσματα προηγούμενων χρήσεων, στο πίνακα αποτελεσμάτων χρήσεως της εταιρείας.

VI. Προβλέψεις για Όλους τους Κινδύνους

Οι οικονομικές καταστάσεις της εταιρείας πρέπει να εμφανίζουν με απόλυτη σαφήνεια την πραγματική εικόνα της περιουσιακής διάρθρωσης, της χρηματοοικονομικής θέσης και των αποτελεσμάτων χρήσης της εταιρείας. Για το λόγο αυτό πρέπει στις περιπτώσεις που ο ελεγκτής της εταιρείας διαπιστώνει ότι δεν έχουν ληφθεί οι απαραίτητες προβλέψεις να κάνει ειδική νύξη στο πιστοποιητικό του.

VII. Συνέχιση της Δραστηριότητας της Εταιρείας

Ο Κ.Ν.2190/1920 (άρθρα 47 και 48) λαμβάνει ιδιαίτερη μέριμνα όταν τα ίδια κεφάλαια της εταιρείας μειωθούν κάτω από ένα συγκεκριμένο ποσοστό επί του μετοχικού κεφαλαίου. Η ουσία της διάταξης αυτής είναι ιδιαίτερα σημαντική, καθώς με τις διατάξεις αυτές του Κ.Ν.2190/1920 προστατεύονται ιδιαίτερα οι μέτοχοι, αλλά και οι τρίτοι, είτε αυτοί είναι προσωπικό της επιχείρησης είτε προμηθευτές και οποιοιδήποτε άλλοι. Σε κάθε περίπτωση όμως το ποσοστό υπολογισμού λαμβάνεται, αφού ληφθούν όλες οι σημειώσεις της εταιρείας στον ισολογισμό και οι παρατηρήσεις του ελεγκτή στο πιστοποιητικό του, και γίνουν οι αναγκαίες αναμορφώσεις των κονδυλίων και της καθαρής λογιστικής θέσης.

2.6 ΣΥΝΔΥΑΣΜΟΣ ΜΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ ΜΕ ΤΙΣ ΛΟΓΙΣΤΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ

Όπως προαναφέραμε οι λογιστικές καταστάσεις δεν αποτελούν παρά μόνο μία από τις διάφορες πηγές εξαγωγής της λογιστικής πληροφορίας. Οι εναλλακτικές πηγές που αναφέραμε αναλυτικά παραπάνω από πού μπορούν να

αντληθούν, χρησιμοποιούνται εξίσου αποτελεσματικά, ανταγωνιστικά και συμπληρωματικά στην χρηματοοικονομική αξιολόγηση της μονάδας. Τέτοιες, μη λογιστικές πληροφορίες, οι οποίες μπορούν να χρησιμοποιηθούν σε συνδυασμό με τις λογιστικές καταστάσεις αποτελούν:

i. Πληροφορίες από το χρηματιστήριο

Το χρηματιστήριο αποτελεί ένα διαφορετικό από το λογιστικό σύστημα, σύστημα αξιολόγησης μιας επιχείρησης. Και αυτό διότι η χρηματιστηριακή τιμή μιας εταιρίας προσδιορίζεται εκτός των λογιστικών της καταστάσεων και οικονομικών της στοιχείων, όπως π.χ. αποτελεί η διοίκηση της επιχείρησης. Επίσης το χρηματιστήριο με βάση την τιμή της μετοχής παράγει ένα ολόκληρο φάσμα χρηματοοικονομικών πληροφοριών οι οποίες πολλές φορές είναι συνδυασμένες με τα στοιχεία που παράγονται και από το λογιστικό σύστημα. Έτσι για παράδειγμα ο πλέον εύχρηστος χρηματιστηριακός δείκτης P/E (χρηματιστηριακή τιμή προς κέρδη), δεν μπορεί να υπολογισθεί παρά σε συνδυασμό λογιστικών στοιχείων και χρηματιστηριακών στοιχείων. Το ίδιο συμβαίνει και με άλλους δείκτες.

ii. Συνδυασμός εμπορικών και λογιστικών πληροφοριών

Ένας άλλος συνδυασμός λογιστικών και μη λογιστικών πληροφοριών που αποτελεί συνήθεις πρακτική είναι αυτός με στοιχεία από την παραγωγή και εμπορική δραστηριότητα μιας επιχείρησης ή του κλάδου και της οικονομίας γενικότερα, όπως π.χ. μερίδιο της αγοράς, κέρδη ανά μονάδα πωληθέντος προϊόντος κ.τ.λ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3^ο

3.1 ΑΝΑΛΥΣΗ ΑΡΙΘΜΟΔΕΙΚΤΩΝ

Στο σημείο αυτό της αναφοράς μας θα παρουσιάσουμε μια σειρά συγκριτικών δεικτών και μέτρων που βοηθούν στην εκτίμηση της χρηματοοικονομικής κατάστασης, της αποτελεσματικής και κερδοφορίας μιας επιχείρησης. Συχνά είναι χρήσιμο να συγκρίνουμε χρηματοοικονομικά δεδομένα για να πάρουμε δείκτες που εκφράζουν σημαντικές συσχετίσεις οι οποίες είναι χρησιμότερες από την παράθεση απλών δεδομένων. Η ανάλυση των αριθμοδεικτών πρέπει να έπεται προσεκτικής σκέψης αναφορικά με τα είδη των εικόνων που θέλουμε να αποκτήσουμε. Η ανάλυση δεν αποτελεί αυτοσκοπό, αλλά μέσο για την αποσαφήνιση σημαντικών ερωτημάτων.

Πριν αναφερθούμε στους σημαντικότερους αριθμοδείκτες είναι απαραίτητο να επισημάνουμε τους περιορισμούς που εμπεριέχει η ανάλυσή τους. Η πρώτη και εμφανέστερη αδυναμία τους απορρέει από τις διαφορές λογιστικών μεθόδων ανάμεσα στις διάφορες επιχειρήσεις, γεγονός που προκαλεί δυσκολίες στην διενέργεια των συγκρίσεων. Επίσης οι χρηματοοικονομικές καταστάσεις βασίζονται σε στοιχεία του παρελθόντος και οι εκτιμήσεις γίνονται στην βάση αυτή. Άρα η δυσκολία βασίζεται στην δυνατότητα πρόβλεψης της μελλοντικής κατάστασης της επιχείρησης. Έτσι θα πρέπει να εκτιμηθεί τι αναμένεται να συμβεί στο μέλλον. Το παρελθόν αποτελεί τον οδηγό τον βαθμό που οι παραπάνω εκτιμήσεις μπορούν να θεωρηθούν ως ενδείξεις για το μέλλον.

Συνοπτικά παρουσιάζουμε τους κυριότερους περιορισμούς των λογιστικών δεικτών:

- i. η σύγκριση των ενδείξεων δύο περιόδων, προϋποθέτει την γνώση του επιπέδου επίδοσης της βασικής περιόδου σύγκρισης
- ii. ανάλογα ισχύουν και για τις συγκρίσεις των δεικτών της επιχείρησης με τους αντίστοιχους δείκτες του κλάδου
- iii. η βελτίωση ενός δείκτη δεν είναι απαραίτητη συνέπεια βελτίωσης των συνθηκών εκμετάλλευσης της επιχείρησης. Αυτό είναι προφανές, δεδομένου ότι η βελτίωση της αποτελεσματικότητας της επιχείρησης είναι δυνατόν να

προκύψει και από εξωτερικούς παράγοντες, ή ακόμα να είναι και μαθηματική συνέπεια

- iv. η ένδειξη βελτίωσης μιας αριθμητικής σχέσης, της οποίας μόνο ο αριθμητής εκφράζει νομισματικές μονάδες, ενώ ο παρονομαστής εκφράζει άλλη κατηγορία μεγέθους, δεν είναι ορθή.
- v. Τέλος δεν θα πρέπει να διαφεύγει της προσοχής μας πως ορισμένα λογιστικά μεγέθη είναι προϊόν υπολογιστικής διαδικασίας, η οποία ακολουθεί ορισμένους κατά παραδοχή κανόνες της λογιστικής. Τέτοια παραδείγματα αποτελούν π.χ. η αξία των αποθεμάτων, των αποσβέσεων, του κόστους πωληθέντων κ.τ.λ. για τα οποία, τα μεγέθη των αξιών αυτών μπορεί να μεταβληθούν εφόσον μεταβληθεί η λογιστική μέθοδος εξαγωγής αποτελέσματος

Προκειμένου οι λογιστικοί δείκτες να έχουν συνεχή και ουσιαστική χρησιμότητα θα πρέπει:

- i. Να προσδιορίζονται κανονικά και σε τακτά χρονικά διαστήματα και έγκαιρα
- ii. Να ανταποκρίνονται στους κανόνες συνέπειας των στοιχείων και υπολογισμών
- iii. Να ανταποκρίνονται στις γενικές λογιστικές αρχές, ώστε η εικόνα που παρέχουν να είναι γενικά συγκρίσιμη
- iv. Η επιχείρηση να έχει προσδιορίσει αντικειμενικούς στόχους και να γνωρίζει τις επιπτώσεις στα μεγέθη της επιχείρησης από μεταβολές στο εξωτερικό περιβάλλον

Οι δείκτες που μπορούν να χαρακτηριστούν χρήσιμοι κατά επίπεδο ιεραρχίας και κατά επιχείρηση, δεν είναι δυνατόν να προκαθορισθούν και να ισχύουν γενικά. Η σοβαρότητα των δεικτών διαφέρουν κατ' είδος και κατά περίοδο, ανά επιχείρηση και ανά κλάδο οικονομικής δραστηριότητας. Οι δείκτες ομαδοποιούνται και ενοποιούνται σε τρεις βασικές κατηγορίες:

- A. *Δείκτες απασχόλησης κεφαλαίων και αποτελεσματικότητας*: παρουσιάζουν το δυναμικό κερδοφόρου απασχόλησης των κεφαλαίων
- B. *Δείκτες φερεγγυότητας*: απεικονίζουν τον βαθμό αποτελεσματικότητας, αξιοποίησης των πόρων και διάρθρωσης των κεφαλαίων
- C. *Δείκτες αγοράς κεφαλαίων ή χρηματοοικονομικών επενδύσεων*: εντάσσουν τους δείκτες εκτίμησης των δυνατοτήτων της επιχείρησης στα πλαίσια της αγοράς κεφαλαίων

ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ

Α. ΔΕΙΚΤΕΣ ΡΕΥΣΤΟΤΗΤΑΣ

1. Κεφάλαιο Κίνησης= Κυκλ. Ενεργητικό- Βραχ. Παθητικό
2. Κυκλ. Ρευστότητα= Κυκλ. Ενεργητικό/ Βραχ. Παθητικό

Β. ΔΕΙΚΤΕΣ ΜΑΝΑ ΤΖΜΕΝΤ

1. Κυκλ. Ταχύτητα Χρεωστών= Πωλήσεις επί πιστώσει/ Μέσα υπόλοιπα πιστωτών
2. Κυκλ. Ταχύτητα αποθεμάτων= Κόστος Πωλ/ντων Εμπ/των/ Μέσα Αποθέματα
3. Δείκτης Αυτοχ/σης= Αποθεματικά Κεφάλαια/ Μετοχικό Κεφάλαιο
4. Κυκλ. Ενεργητικό= Κυκλ. Ενεργητικό/ Σύνολο Ενεργητικού
5. Αποδ. Πωλήσεων= Καθ. Κέρδος μ.φ./ πωλήσεις
6. Αποδοτικότητα Συν. Κεφαλαίου= Καθαρό Κέρδος/ Σύνολο Ενεργητικού
7. Αποδοτ. Ιδίων κεφαλαίων= Καθ. Κέρδος/ Ίδια Κεφάλαια
8. Κυκλ. Ταχύτητα Ενεργητικού= Πωλήσεις/ Σύνολο Ενεργητικού
9. Κυκλ. Ταχύτητα Παγίων= Πωλήσεις/ Πάγια περιουσ. Στοιχεία

Γ. ΔΕΙΚΤΕΣ ΔΑΝΕΙΣΜΟΥ

1. Βαθμός Δανειακής Κάλυψης= Ξένο κεφάλαιο/ Σύνολο Ενεργητικού
2. Βαθμός δανειακής επιβάρυνσης= Ξένα κεφάλαια/ Ίδια κεφάλαια
3. Δείκτης Οικονομικής αυτοτέλειας= Ίδια Κεφάλαια/ Ξένα Κεφάλαια
4. Δείκτης κάλυψης παγιοπ. Με ίδια κεφάλαια= Ίδια κεφάλαια/ πάγια στοιχεία

Δ. ΔΕΙΚΤΕΣ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΑΓΟΡΩΝ

1. Κέρδη ανά μετοχή= καθαρά κέρδη/ μετοχές σε κυκλοφορία
2. Δείκτης τιμή προς κέρδη= χρηματισ. Αξία μετοχής/ κέρδη ανά μετοχή
3. Λογιστική αξία μετοχής= κεφαλ. Κοινών μετοχών/ μετοχές σε κυκλοφορία
4. μερισματική απόδοση= μερίσματα πληρωτέα/ τιμή μετοχής

ΠΙΝΑΚΑΣ 6: Λογιστικοί δείκτες

3.2 ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ

Είναι γεγονός πως οι αριθμοί και κατά προέκταση η λογιστική πληροφορία, δεν παρέχουν πολλές φορές πλήρη εικόνα της οικονομικής κατάστασης, και δεν βοηθούν στον σχηματισμό ολοκληρωμένης και πλήρους εικόνας όσον αφορά τον οικονομικό οργανισμό και ειδικότερα τα προβλήματά του. Η κύρια συμβολή της λογιστικής πληροφορίας στην Διοίκηση αποτελεί:

- i. Ο έλεγχος και η μέτρηση της αποτελεσματικότητας και της επίδοσης της επιχείρησης, στις επί μέρους διαδικασίες
- ii. Η διευκόλυνση της Διοίκησης στην διάγνωση των αιτιών της επιτυχούς ή ανεπιτυχούς πορείας των εργασιών
- iii. Η κατάρτιση των προϋπολογισμών και των σχεδίων δράσης της επιχείρησης
- iv. Η λήψη αποφάσεων από την Διοίκηση για μελλοντικές ή διορθωτικές κινήσεις

Οι λογιστικές πληροφορίες από τις χρηματοοικονομικές καταστάσεις παρέχουν ενδείξεις αλλά και συμπτώματα υποβοσκουσών καταστάσεων. Οι ενδείξεις αυτές αν ερμηνευτούν καλά και κατάλληλα από την Διοίκηση θα αποκαλύψουν τις περιοχές εκείνες οι οποίες απαιτούν περαιτέρω διερεύνηση και έρευνα και θα οδηγήσουν σε χρήσιμα συμπεράσματα. Αυτό είναι ιδιαίτερα χρήσιμο για την Διοίκηση που ίσως δεν έχει την δυνατότητα της άμεσης ενημέρωσης με τις επιμέρους δραστηριότητες και τα διάφορα τμήματα της επιχείρησης. Η ανάλυση που θα επακολουθήσει της μελέτης των ενδείξεων μπορεί να αποκαλύψει σχέσεις και βάσεις για σύγκριση. Η όλη αυτή διαδικασία της αξιοποίησης των λογιστικών πληροφοριών τελικά στοχεύει στην **πρόβλεψη** της μελλοντικής πορείας της επιχείρησης. Έτσι λοιπόν οι λογιστικές πληροφορίες θα πρέπει να αντιμετωπίζονται ως προφήτες του μέλλοντος και ο αναλυτής αυτών, θα πρέπει να προσδιορίσει τους παράγοντες που τις επηρεάζουν. Στην τελική ανάλυση η χρησιμότητα ή μη των λογιστικών πληροφοριών εξαρτάται από την έμπειρη και σωστή χρησιμοποίησή τους.

Το βασικό της λογιστικής πληροφορίας και γενικότερα της χρηματοοικονομικής ανάλυσης είναι να παράσχει ορθολογικές απαντήσεις σε συγκεκριμένες ερωτήσεις και προβλήματα που αντιμετωπίζει η Διοίκηση. Πρέπει και στο σημείο αυτό να τονίσουμε όπως και παραπάνω, πως η χρηματοοικονομική ανάλυση δεν είναι μια αυτόματη, πρότυπη και αυστηρά

καθορισμένη διαδικασία, αλλά μια ευέλικτη και υποκειμενική προσέγγιση, προσαρμοσμένη στις ανάγκες της κάθε κατάστασης. Έτσι η λογιστική πληροφορία που θα διοχετευθεί στην Διοίκηση για την λήψη αποφάσεων, εκτός από τα γενικά σημεία θα πρέπει να περιλαμβάνει ειδικές αναφορές σε σχέση με το εξεταζόμενο και υπάρχον πρόβλημα. Γι' αυτό και η χρηματοοικονομική ανάλυση θα πρέπει να διεξάγεται με βάση τις σωστές ερωτήσεις αναφορικά με το ποιοι παράγοντες, ποιες σχέσεις και ποιες τάσεις θα χρησιμεύσουν στην επίλυση του κάθε προβλήματος. Τα αποτελέσματα της ανάλυσης και ειδικότερα οι λογιστικές πληροφορίες που θα εισρεύσουν στην Διοίκηση, θα της δώσουν την δυνατότητα να εκτιμηθούν οι επιδόσεις της επιχείρησης, την αποτελεσματικότητά της, τις αδυναμίες και τα ισχυρά σημεία της χρηματοοικονομικής κατάστασης και να εξαχθούν συμπεράσματα για άλλες πτυχές και τμήματα της επιχείρησης. ταυτόχρονα όμως θα πρέπει να τονίσουμε πως υπάρχουν εμφανείς περιορισμοί στην χρησιμότητα και αξιοπιστία αυτών των εργαλείων ανάλυσης εξαιτίας της μορφής και αξιοπιστίας των διαθέσιμων δεδομένων, αλλά και της ίδιας της ανάγκης να χρησιμοποιείται η επίδοση του παρελθόντος ως οδηγός των μελλοντικών προσδοκιών και αποφάσεων.

Για να είναι αποτελεσματικές και χρήσιμες οι λογιστικές πληροφορίες για την επιχείρηση θα πρέπει να:

- i. Να περιορίζονται στον αναγκαίο αριθμό
- ii. Να προωθούνται σε πρόσωπα μόνο που θα τις χρησιμοποιήσουν αποτελεσματικά
- iii. Να μην είναι παραπλανητικές και αποπροσανατολιστικές
- iv. Να μην αναφέρονται σε ασήμαντα μεγέθη ή μεταβολές
- v. Να μην είναι ασύνδετες με τους στόχους της επιχείρησης
- vi. Να είναι υποβοηθητικές στην άσκηση του ελέγχου και του σχεδιασμού
- vii. Να υπάρχει καθαρή σχέση αιτίου και αποτελέσματος
- viii. Οι ποσοτικές πληροφορίες θα πρέπει να αποδίδονται με τους λιγότερους, αλλά κατά το δυνατόν πιο περιεκτικούς αριθμούς
- ix. Οι πληροφορίες θα πρέπει να παρέχονται με τους ελάχιστους αριθμούς ή με ελάχιστα διαγράμματα, ανάλογα με την κατά περίπτωση αποτελεσματικότητά τους

Όπως είδαμε παραπάνω η λογιστική πληροφορία χρησιμοποιείται από όλους τους τομείς της Διοίκησης προκειμένου η επιχειρηματική δραστηριότητα να αναπτυχθεί και να ελεγχθεί εκ των υστέρων. Έτσι χαρακτηρίζεται η συμβολή

της και ως **επιτελική** για την λήψη αποφάσεων, αλλά και ως **εκτελεστική**, από την φάση της επιλογής και καταγραφής των στόχων μέχρι το στάδιο της τελικής ολοκλήρωσης οποιασδήποτε δραστηριότητας.

Κάτω από το πρίσμα αυτό η οργανωτική ένταξη της εξαγωγής της λογιστικής πληροφορίας για την Διοίκηση, εντάσσεται συνήθως στην γενική διεύθυνση των οικονομικών υπηρεσιών. Στην διεύθυνση αυτή είναι αναγκαίο να υπάρχει ένα τμήμα επεξεργασίας λογιστικών πληροφοριών με τίτλο «Σύστημα Πληροφοριών», που θα καλύπτει τις ανάγκες σχεδιασμού και ελέγχου της επιχείρησης στα υψηλότερα επίπεδα της διοίκησης.

Συνοψίζοντας την παρούσα ανάλυση, θα λέγαμε πως η συμβολή της λογιστικής πληροφορίας στην Διοίκηση είναι αρκετά σημαντική. Επισημαίνει τα δυνατά και αδύνατα σημεία της επιχείρησης. Οι επενδυτές τις χρησιμοποιούν για να εκτιμήσουν τις μελλοντικές ταμειακές ροές της επιχείρησης καθώς και τον βαθμό του κινδύνου αυτών των ταμειακών ροών. Η Διοίκηση τις χρησιμοποιεί για την αξιολόγηση της απόδοσης του παρελθόντος και για προγραμματισμό του μέλλοντος. Η εξαγωγή των πληροφοριών αυτών προέρχονται από τις χρηματοοικονομικές καταστάσεις της επιχείρησης, στις οποίες επισημαίνονται τα κύρια σημεία της λειτουργίας της επιχείρησης. Στόχος τους αποτελεί η παροχή σημαντικών πληροφοριών όσον αφορά την εν γένει παρουσία και δραστηριοποίηση της επιχείρησης, καθώς και των προοπτικών της.

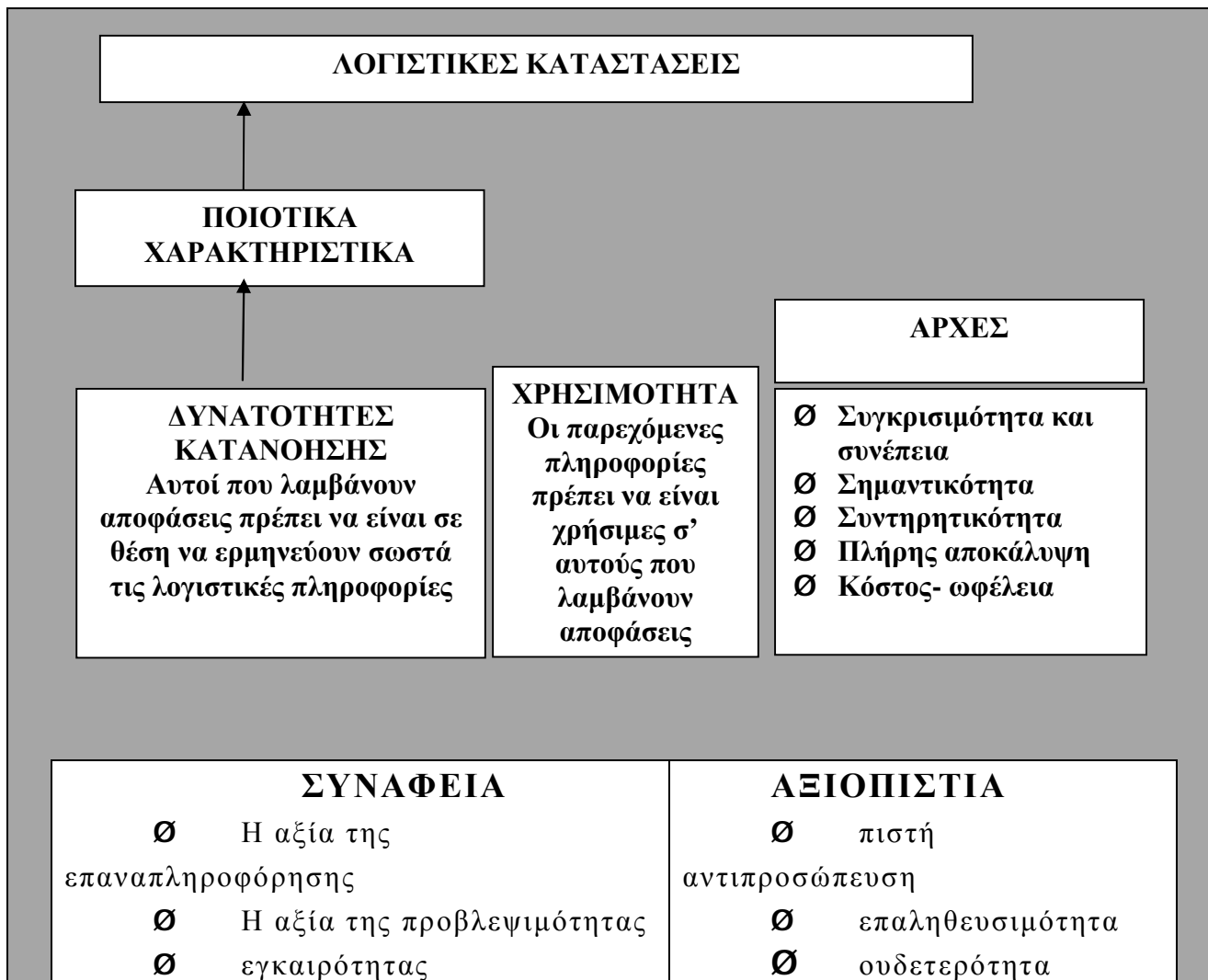
3.3 ΠΟΙΟΤΙΚΑ ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΤΗΣ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ

Η ποιότητα της πληροφόρησης είναι ένας συντελεστής που καθορίζει την κατάσταση κάθε συστήματος πληροφόρησης. Επομένως είναι αρκετά σημαντικό να αναφέρουμε και να αναλύσουμε τα κριτήρια βάση των οποίων η λογιστική πληροφορία αξιολογείται σε σημαντική ή μη. Το πρώτο κριτήριο έχει να κάνει με τους χρήστες των λογιστικών πληροφοριών και τις αποφάσεις που αυτοί επιθυμούν να λάβουν, από την εξαγωγή της λογιστικής πληροφορίας, καθώς και τα χαρακτηριστικά των λαμβανόμενων αποφάσεων. Προϋπόθεση για την χρησιμοποίηση της λογιστικής πληροφορίας πάντοτε θα πρέπει να είναι η ικανοποίηση της συνθήκης ότι η ωφέλεια της χρησιμοποίησης είναι μεγαλύτερη από το κόστος απόκτησης και της μη χρησιμοποίησης. Δηλ. ο «διοικητικός λογιστής» θα πρέπει να σταθμίζει τα οφέλη από την λογιστική πληροφορία, έναντι του κόστους γεννήσεώς της, της μετάδοσης και χρήσης της. Βέβαια αυτό

έχει ως αποτέλεσμα πολλές φορές, στην προσπάθεια μη παράβλεψης κάποιας λογιστικής πληροφορίας, να παρέχονται πάρα πολλές πληροφορίες μη σημαντικές. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα τα διοικητικά στελέχη να λαμβάνουν περισσότερα δεδομένα από αυτά τα οποία είναι απαραίτητα και που θα μπορούσαν να αξιοποιήσουν αποτελεσματικά, με συνέπεια να έχουμε αυτό που ονομάζουμε πληροφοριακή υπερφόρτιση. Όταν συμβαίνει αυτό χάνονται τα ουσιώδη και δίνεται σημασία στα ανούσια.

Όσον αφορά τον χρήστη χρησιμοποίησης των λογιστικών πληροφοριών, αυτές θα πρέπει να γίνονται ιδιαίτερα αντιληπτές από τον ίδιο σε κάθε σημείο, ώστε να είναι δυνατή η σωστή αξιολόγηση της πληροφορίας. Επιπλέον θα πρέπει να γνωρίζει ο χρήστης τι πληροφορίες θα πρέπει να χρησιμοποιήσει, τον τρόπο χρησιμοποίησης αυτών και εν πολλοίς τι σημαίνουν. Επίσης θα πρέπει να χρησιμεύουν πρακτικά στην αξιολόγηση λήψης των αποφάσεών του. Επίσης σημαντικό σημείο αποτελεί το κατά πόσο ποιοτικά σχετικές και αξιόπιστες είναι οι πληροφορίες αυτές. Δηλ. αν μια λογιστική πληροφορία μπορεί να είναι σχετική με το πρόβλημα της απόφασης αλλά και αν είναι αξιόπιστη αυτή η πληροφορία ή όχι. Για να είναι σχετική μία πληροφορία θα πρέπει να μας δίνει και την δυνατότητα της πρόβλεψης των μελλοντικών οικονομικών στοιχείων. Ενώ για να θεωρείται αξιόπιστη, θα πρέπει να είναι ακριβής και να μας δίνει την δυνατότητα της επαληθευσιμότητας.

Ποιοτικά κριτήρια της λογιστικής πληροφορίας θεωρούνται επίσης η δυνατότητα της συγκρισιμότητας και της αντικειμενικότητας της λογιστικής πληροφορίας. Ως προς το πρώτο μέρος αν δηλαδή η συγκεκριμένη λογιστική πληροφορία μπορεί να συγκριθεί με άλλη λογιστική πληροφορία και να δώσει το ίδιο αποτέλεσμα, ή αν όχι το ίδιο όχι όμως αντιφατικό. Ως προς το δεύτερο μέρος αν η λογιστική πληροφορία προέρχεται από ανεξάρτητη ή όχι πηγή. Ως προς αυτό θα λέγαμε πως σημαντικός εδώ είναι ο ρόλος της λογιστικής, η οποία θα πρέπει να μεταφέρει μία πιστή και αντικειμενική εικόνα της επιχειρηματικής δραστηριότητας, χωρίς να παραπλανά κανέναν προς οποιαδήποτε κατεύθυνση. Οι οικονομικές καταστάσεις θα πρέπει να παρουσιάζουν πραγματική εικόνα της επιχείρησης σύμφωνα με τις γενικές παραδοχές της λογιστικής, ενώ θα πρέπει να είναι επαληθεύσιμες από τους ορκωτούς ελεγκτές.

ΠΙΝΑΚΑΣ 7: Ποιοτικά χαρακτηριστικά της Λογ. Πληροφορίας

3.4 MIS-ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

Στο σημείο αυτό θεωρούμε σκόπιμο να αναφέρουμε και να αναλύσουμε το πλέον σύγχρονο προϊόν λογιστικής πληροφόρησης το οποίο είναι σχεδιασμένο σύμφωνα με τις ανάγκες της εκάστοτε διοίκησης και ειδικότερα κάθε στελέχους και δεν είναι άλλο από αυτό που ονομάζεται ως Σύστημα Πληροφοριών Διοίκησης(Management Information System). Ο ακρογωνιαίος λίθος για την κατασκευή ενός στέρεου και χρήσιμου MIS είναι ο καθορισμός των πληροφοριακών αναγκών κάθε στελέχους της διοίκησης. Σύμφωνα με αυτές θα σχεδιαστεί ένα σύστημα πληροφόρησης που θα στοχεύει:

- i. στην επεξεργασία πρωτογενών στοιχείων με τέτοιο τρόπο ώστε να εξάγονται οι λογιστικές πληροφορίες που επιθυμούν
- ii. να εφαρμοστούν οι πληροφορίες αυτές στην πράξη

Το κλειδί στην ανάπτυξη δυναμικών και εύχρηστων συστημάτων πληροφόρησης της διοίκησης αποτελεί η περαιτέρω ταξινόμηση και ανάλυση των λογιστικών στοιχείων των οικονομικών καταστάσεων και η συγκέντρωσή τους σε αναφορά σε σχέση με τα δύο ζωτικής σημασίας στοιχεία της διοίκησης: τον έλεγχο και τον σχεδιασμό. Ένα αξιόπιστο σύστημα πληροφόρησης της διοίκησης δεν θα πρέπει απλά να αναφέρει αριθμούς και λέει τι έχει συμβεί. Θα πρέπει να βοηθά την διοίκηση στο να οδηγεί τα δρώμενα της επιχείρησης εκεί που αυτή επιδιώκει.

Τα δεδομένα για την άσκηση της διοίκησης είναι τριών ειδών:

- i. **ποσοτικά σε χρηματικούς όρους:** όπως π.χ. οι πωλήσεις, το κόστος κ.α.
- ii. **ποσοτικά σε φυσικούς πόρους:** μερίδιο της αγοράς, χρόνος παράδοσης προϊόντος κ.α.
- iii. **μη ποσοτικά:** σχέσεις με τους εργαζόμενους κ.α.

Ο καθορισμός τέτοιων συστημάτων περιλαμβάνει τον σχεδιασμό όλων των όψεων ενός συστήματος πληροφόρησης της διοίκησης, οι οποίες είναι σημαντικές στους χρήστες. Αυτός ο σχεδιασμός περιλαμβάνει κυρίως τις βασικές αποφάσεις ως προς το τι πληροφορίες πρέπει να παρέχονται από το σύστημα. Στα περισσότερα συστήματα ο χρόνος έλευσης της πληροφορίας, η μορφή με την οποία α εξέρχεται η πληροφορία και η μορφή με την οποία θα εισέρχονται τα δεδομένα, καθορίζονται σε αυτό το πρώτο στάδιο. Τέλος κατά τον σχεδιασμό του συστήματος MIS θα πρέπει να ληφθούν υπόψη και οι περιορισμοί που είναι εγγενείς στην λειτουργία της επεξεργασίας δεδομένων.

3.5 ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ

Η αξιολόγηση της λογιστικής πληροφορίας είναι πολύ σημαντική και αυτό γιατί βοηθάει στην αποφυγή πολλών και μη χρήσιμων οικονομικών στοιχείων και πληροφοριών, οι οποίες όπως αναφέραμε παραπάνω θα οδηγήσουν τον χρήστη των πληροφοριών αυτών στην πληροφοριακή υπερφόρτιση. Για να ικανοποιεί η λογιστική πληροφορία που εκλαμβάνεται από

τις λογιστικές καταστάσεις και να είναι ωφέλιμη για τον χρήστη, θα πρέπει να ικανοποιούνται οι παρακάτω αρχές:

- i. **Η αρχή κόστους- οφέλειας:** τα οφέλη που εξάγονται από τις λογιστικές πληροφορίες των οικονομικών καταστάσεων, πρέπει να είναι ίσα ή μεγαλύτερα από τα κόστη αποκτήσεώς της. Εκτός από τις γενικές πληροφορίες, που εκτός των άλλων είναι υποχρεωτικές και τηρούνται από όλες τις επιχειρήσεις όπως π.χ. οι μισθοδοτικές καταστάσεις ή τα έσοδα και τα έξοδα, θα πρέπει να δίνονται στην διοίκηση και άλλες πληροφορίες πιο εξειδικευμένες και μετά από επεξεργασία. Αυτές οι πληροφορίες πρέπει να είναι όπως είδαμε και αξιόπιστες και έγκαιρες και χρήσιμες για την διοίκηση. Άρα τα οφέλη της επιπρόσθετης πληροφόρησης πρέπει να σταθμίζονται σε σχέση με το κόστος τόσο της σταθερής πληροφόρησης, όσο και της επιπρόσθετης πληροφόρησης.
- ii. **Η αρχή του ελέγχου:** για να είναι αξιόπιστο το αποτέλεσμα της λογιστικής πληροφορίας, θα πρέπει να υπάρχει η δυνατότητα του ελέγχου αυτών των στοιχείων του κατά πόσο είναι αληθή και πραγματικά, ενώ αποδίδουν σωστά την εικόνα της επιχείρησης. Με αυτόν τον τρόπο επιτυγχάνονται δύο πλεονεκτήματα: από την μία προστατεύονται τα περιουσιακά στοιχεία της επιχείρησης, αφού υπάρχει έλεγχος και από την άλλη εξασφαλίζεται η αξιοπιστία των λογιστικών πληροφοριών.
- iii. **Η αρχή της συμβατότητας:** οι λογιστικές πληροφορίες πρέπει να εκλαμβάνονται, τουλάχιστον για τους διοικούντες οι οποίοι γνωρίζουν καλά την επιχείρηση την οποία διοικούν, σε αρμονία με τους οργανωτικούς και τους ανθρώπινους παράγοντες της επιχείρησης. δηλ. δεν θα πρέπει να εξάγονται λογιστικές πληροφορίες οι οποίες έρχονται σε αντίθεση με τα οργανωτικά δεδομένα της επιχείρησης. Επίσης η έννοια της συμβατότητας έχει σχέση με την φύση των επιχειρηματικών δραστηριοτήτων της επιχείρησης και τους ρόλους κάθε μονάδας αυτής στην επίτευξη των επιχειρηματικών της στόχων. Για παράδειγμα αν μια εταιρία στοχεύει στην καλύτερη εμπορία προϊόντων ή παροχή υπηρεσιών ανά περιοχή ή ανά προϊόν, η εξαγωγή της λογιστικής πληροφόρησης θα πρέπει αντίστοιχα να είναι ταξινομημένη ανά περιοχή ή κατά προϊόν.

- iv. **Η αρχή της ελαστικότητας:** η λογιστική πληροφορία θα πρέπει να είναι ελαστική υπό την έννοια ότι θα πρέπει να εξάγεται ανεξάρτητα από την αύξηση των συναλλαγών της επιχείρησης ή την είσοδο νέων προϊόντων και υπηρεσιών. Ο σχεδιασμός εξαγωγής των λογιστικών πληροφοριών θα πρέπει να είναι έτσι δομημένος, ώστε να επιτρέπει πληροφόρηση της διοίκησης ανεξάρτητα από το ύψος των συναλλαγών και την είσοδο ή έξοδο προϊόντων.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Όλα τα παραπάνω μας οδηγούν στο ερώτημα: **ποιες είναι οι συνέπειες της νέας πληροφοριακής τεχνολογίας για εκείνους που εργάζονται με κύριο αντικείμενο τις πληροφορίες;**

Βλέπουμε ότι αυτός είναι ο τομέας στον οποίο θα συμβούν εντονότερες αλλαγές. Αλλαγές στον τρόπο με τον οποίο η επιχείρηση αντιμετωπίζει την πληροφορία, στον τρόπο με τον οποίο τη διαχειρίζεται και στους τρόπους με τους οποίους τη χρησιμοποιεί. Ο τρόπος με τον οποίο ένας οργανισμός προσεγγίζει τη χρήση και το μανάτζμεντ της πληροφορίας εντάσσεται στην πληροφοριακή πολιτική του οργανισμού. Αυτή είναι μια σχετικά νέα έννοια. Όταν η διακίνηση των πληροφοριών γίνονταν ταχυδρομικά και όχι ηλεκτρονικά, δεν υπήρχε κάτι παρόμοιο.

Ο άξονας της πληροφορικής πολιτικής είναι η αναγνώριση, εκ μέρους της επιχείρησης, ότι η πληροφορία αποτελεί επιχειρησιακό πόρο ανάλογο με το εργατικό δυναμικό, το κεφάλαιο, τις εγκαταστάσεις και τον εξοπλισμό. Αποδεχόμενοι αυτό, αναγνωρίζουμε έμμεσα ότι, καθώς η πληροφορία πολλαπλασιάζεται σε όγκο, κινδυνεύουμε να χάσουμε τον έλεγχό της. Αυτό μπορεί να συμβεί να πολλούς τρόπους: π.χ., αν δεν συλλέγεται έγκαιρα, αν δεν είναι πλήρης, κτλ. Με λίγα λόγια, ο οργανισμός πρέπει να μάθει να αξιοποιεί την πληροφορία περισσότερο αποδοτικά από όσο ποτέ στο παρελθόν.

Για να γίνει αυτό, το αποδοτικό μανάτζερ των πληροφοριών θα προσέλθει σε μια νέα νοοτροπία σε θέματα πληροφόρησης, που αναφέρεται ως το μανάτζμεντ των πληροφοριακών πόρων. Όμως το μανάτζερ των πληροφοριών δεν έχει ακόμα τυποποιηθεί. Οι επιχειρήσεις έχουν ελάχιστα συνειδητοποιήσει τις δυνατότητες που προσφέρει η πληροφορία σε θέματα σχεδιασμού και επίτευξης στόχων. Βρισκόμαστε, όμως, στο κατώφλι μιας νέας εποχής. Οι οργανισμοί που θα εκμεταλλευτούν τη ευκαιρία για να ευαισθητοποιήσουν τους ανθρώπους τους στην ανάγκη για το σωστό μανάτζμεντ των πληροφοριών -και οι οποίες θα διαθέσουν τα κονδύλια για τον αναγκαίο εξοπλισμό- θα αποτελέσουν τους πρωτοπόρους του μέλλοντος.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. Α.ΤΣΑΓΚΛΑΚΑΝΟΣ(2000): Χρηματοδότηση & Αξιολόγηση Επενδύσεων
III
2. ΑΓΓΕΛΟΣ ΤΣΑΓΚΛΑΛΑΝΟΣ(2000): Ελεγκτική
3. ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΜΑΚΡΗΣ(1992): Προληπτικός και Κατασταλτικός έλεγχος
τραπεζικών εργασιών πλην πιστοδοτήσεων
4. Β.Ν.ΣΑΡΣΕΝΤΗΣ(1993): Λογισμός επιχειρηματικής δραστηριότητας
5. ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΦΙΛΙΟΣ(2000): Ο λογιστικός σχεδιασμός και η λογιστική
οργάνωση των επιχειρήσεων
6. ΝΙΚΗΤΑ Α.ΝΙΑΡΧΟΥ: Χρηματοοικονομική ανάλυση λογιστικών
καταστάσεων
7. ΑΝΤΩΝΗΣ ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ: Διοίκηση-διαχείριση πληροφοριακών
συστημάτων
8. ΒΑΣΙΛΑΚΟΠΟΥΛΟΣ Γ. : Πληροφοριακά συστήματα διοίκησης
9. JOHN DIEBOLD: Το μάνατζμεντ των πληροφοριών